

42887
7

АНТІН КОСАР

551

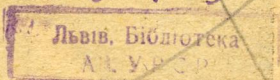
ЗБІРКА СТИХІВ

Л Ъ В І В, ————— 1 9 2 8

АНТІН КОСАР

27.551

ЗБІРКА СТИХІВ

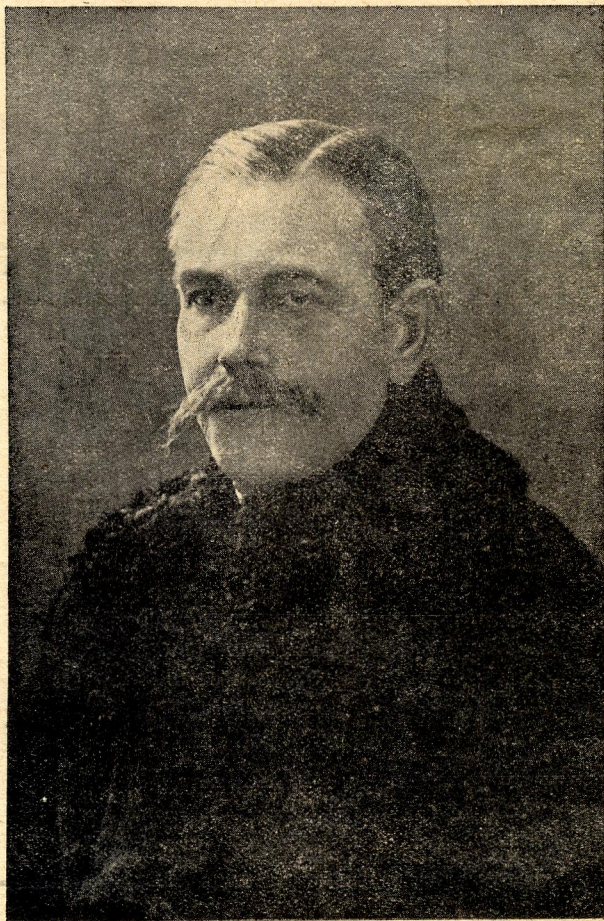
Нам. Льв. об. а.
№ 82(12) - 1940

Л Ъ В І В, _____ 1 9 2 8.

115(2-Ук)5-65944

донисати Р

АНТИН КОСАР.

1. Як світ платить?

Раз Микитка йдучи лісом,
Поглянув в ліщину
Там де сіти наклали
На дику звірину.

Прийшов блище до тих сіток
Хлопчина Микита
А в тій сітці замоталась
Змія їдовита.

Просить змія їдовита
Микиту хлопчину,
Відмотай мня чоловіче,
Бо я тут загину.

Ратуй мене мій дорогий,
В тебе помочи кличу
Визволь мене з тих кайданів
Я тобі відвдячусь.

Поможи мені в тім нещастю
Щоби з відси встати
Я заплачу, як світ платить,
Будеш памятати.

Приступив хлопчина блище,
Став над тим думати,
Хоча змія йому ворог,
Треба ратувати.

І в тій хвилі відмотав
Змію їдовиту,
Вонаж хотіла вкусити
Хлопчину Микиту.

Аж ти, зміє їдовита,
Гадючого роду,
Тиж казала, що не вкусиш
Даш винагороду!

А змія йому на тее
Таке відповіла:
„Так на світі люди платять
І я так хотіла“.

Виратував твоє життя
Сам вмірати буду,
Каже хлопець „коли так
Підемо до суду“

Іде хлопець наперед,
Змія з ним поволи.
І здибали там коня,
Що пасся на поли.

„Добрий день, вороний,
Щобисьте прожили!
Ми з ділом до вас прийшли,
Щоб ви розсудили.

Розповіли всю пригоду,
Як діло почали,
А старому коняці,
Кости задрожали.

„Так світ платить каже він
Я сам освідчуся,
Я недурно ту старий
На лузі пасуся.

Колись я був молодим,
Скавав через дебри,
Тепер з мене от що є,
Лиш шкура та ребри.

Перегони я робив,
Возив я мельдунки,
А пан гонор за це мав,
І ще брав дарунки.

І на війні наперед,
Спішив до атаку,
Тепер мене прогнали,
Мов яку собаку.

Замість овес і сіно,
Весело герзати,
Мушу землю ту гристи,
В поле погибати.

От так тепер світ платить
За мою роботу,
Так я тепер до життя
Пострадав охоту.

Хлопець еще промовив,
„Надія ще в Бозі“,
Підемо ще до суду,
Що там при дорозі.

Припровадив під село,
Де другий суд знає,
Лежит старий пес в рові
Направду здихає.

„Добрий день вам вірний слуга!
Низькося вклонили,
Ми з ділом прийшли до вас,
Щоб ви розсудили.

Просить хлопець розсудить нас,
Я хотівби жити,
Щоб на світі за добре,
Смертев заплатити.

То за тую доброчинність
Вмирати я буду,
Змія так не дарує
І чекає суду.

Вислухав пес тую справу,
Каже я то знаю,
Я панови служив вірно,
А тепер що маю!!

Я пильнував свого пана,
Щоби він не згинув,
Він за тее мене витяг,
Та в рів мене кинув.

У день бігав я на лови,
В ночі був на варті,
Що пан сидів при столі,
Спокійно при карті.

Я пильнував його майна
З вечера до рана
Розбишаків відогнав я
Від свого пана.

Нераз мене пан закликав,
Подивився ласо,
Бери Бриську, кошик в писок
Та принесеш мяса.

Позволяв він мені стати
На своїй перині,
Навіть більше мені вірив,
Як своїй родині.

Розбишаку я пізнав раз,
Що вбив чоловіка,
То дивіться яка тепер
Надімное опіка.

Валяюся у рові
Ні їсти ні пити
Та за добре волять злим
На світі платити.

Ще хотів хлопець говорити —
Пане мій ласкавий,
Ідїть далі каже пес —
Бо ту вже по справі.

Та вже в другім суді були,
Все одна причина,
Аж заплакав бідачиско,
Микитка хлопчина.

Потім каже до змії,
Ласкава ти пані.
Підемо ще до суду,
Що під лісом в ямі.

Прийшли вони до лиса,
Глянули в віконце,
А старий лис на пірю
Гріється на сонці.

„Добрий день вам ясний пане“
Ниськося вклонили:

„Ми з справою прийшли до вас.
Щоб ви розсудили“.

Ви з справою прийшли
Я судити вмію,
Тільки вашої причини
Я не розумію.

Я хотівби тую справу,
Видіти на очі,
Бо я в день роблю мало
Тільки завше в ночі.

Та вже такий наш звичай,
Ще з давного роду.
Ми доброго не робим,
Тільки завше шкоду.

А навіть ми доброго,
Робити не вмієм
І від других доброго,
Ми ся не сподієм.

Так мій Дідусь до Тата,
Промовляв раз в літі,
Що за добре не платять
То є зле на світі.

Нераз на нас по лісах
Мисливці полюють,
А ми в службі по шопак
Де кури ночують.

Нераз курий наберу,
Пішов тай пропало,
А за таке я не чув,
Яке вам ся стало.

А щоби я міг добре,
Справу розібрати
Треба піти на місце,
Мені показати.

Бо то справа дуже важна
Треба розслідити,
Може не варт щоб таким
На світі платити.

Припровадив обоїх
 Так на тоє місце
 Як змія ся обмотала
 Вже не могла лізти.

А що, добре обмоталась?
 Питаєся Лис змії.
 Змія просить: ратуй мене!
 Вже другий раз хлопчині.

А лис хлопця упімнув,
 Щоб не відмотати,
 Потім сказав так світ платить
 Треба змії знати.

Тепер сиди обмотана,
 Та мусиш здихати.
 А ти хлопче йди до дому,
 Без тої заплати.

Так обоїх розсудив,
 Справу добре розібрав,
 І еше до нині,
 Хитрим лисом позістав.

2 Хлоп і пан.

Хлоп і пан то мала ріжниця
 Дешо навіть таксамо — сказати годиться,
 Самі хлопи так роблять між собою блуди,
 Правда що не роблять всі і не роблять всюди.

Пан працює головою, а хлопи руками,
 Тільки ота ріжниця усе межи вами.
 Правда тяжко є хлопіві прожити,
 Тільки що сам не годен себе оцінити.

В поті чола так тяжко мусить працювати,
Вміє кожному терпіти, вміє нарікати.

І ще носить татові стародавні блуди,
Як ся хлопом уродив добра вже не буде.

А навіть сам не хоче чести шанувати

А хотівби щоб його в світі поважати.

Ой ти брате дорогий, сам ся помиляєш,

Будь якому за дурно низько ся схиляєш.

Не вмієш упізнатися, навіть говорити;

Тому тобі тяженько на світі прожити,

Якби ти собі подумав яку силу маєш,

Тільки що ти просвіти вчитися цураєш.

Подивися як чотири воли тягнуть в плузі,

Такі малі дитині вони на услужі,

Якби той віл розум мав і не дурний був,

То оден віл десятеро дітей би тягнув.

От видите дорогі, не має просвіти

Тому ним керують такі малі діти.

Так так треба науки і треба просвіти.

Поважалиб тебе люде, а пізніше діти.

До науки до просвіти, а буде заплата!

І пан буде поважав як рідного брата.

3. Одинак.

Іван Барила

Був сином Гаврила

То був в тата одинак

І найбільший в селі піяк.

Чи з килишка чи з бочівки

Був він майстер від горівки,

Без терміну і науки,

Брав келишок добре в руки.

То був перший в него трунок,
 Чи за гроші чи дарунок,
 Знав до неї приповісти,
 Була красша від невісти.

Як до губи він підносить,
 То ще других він припросить,
 Зажартує, заспіває,
 Бо в горівці він смак має.

Так він завше пив горівку
 Ще до того мав помівку
 Любив клястись як напився,
 Щоб тя хрест Божій побив.

Раз одного пізно в ночі
 П'яний з коршми ся волочить
 І ще припало самому
 Попри хрест іти до дому.

Коло хреста він спинився,
 Ні хрестився ні молився,
 Щоб на себе хрест покласти,
 А він почав тяжко клясти.

А щоб тебе сей хрест побив,
 Котрий нині зі мнов не пив,
 Боже, клену ти мя знаєш —
 Раз покажи, що міць маєш.

А з за хреста як рухнуло,
 Добре друком замахнуло,
 Бе Івана куди може

Іван кричить „Буде Боже!“

Так від буків Іван зіпрів
 За що мене, других не хтів?
 Йде до дому, нема часу:

Втвори жінко, бо хрест несу.

Жінка двері відчинила
 І на мужа ся дивила,
 Так змучився такий збитий,
 „На що тобі тільки пити“!
 Іван лиш махнув рукою,
 Клякнув поник головою,
 Та горячо став молитись,
 Жінка почала сваритись.

Хтів побожним нараз стати,
 Забув шапку на діл зняти,
 Жінка йому показала
 „Яка тоє Богу слава“.

Клякнув в шапці ту при столі
 Гойдаєся як жид в школі!
 Іван тоді спамятався,
 Що він в шапці сповідався.

Свою жінку перепросив,
 Як терпів сам всім голосив,
 Що він бійки в хреста просив,
 Бог від него перед зачав.

Не кляв більше він нікому
 Як припало в житю йому,
 Хрест тяжкий носити

І не хтів вже більше пити.

І ремесло вже покинув,
 Бо боявся, щоб не згинув,
 Потім як йшов де в дорогу
 Честь віддавав Христу Богу.

4. От хто то свистав.

В однім селі невеличкім жив господар бідний,
 Часом грошей заробляв, був на все потрібний

Немав він маєтку а навіть хати,
 Нераз жінку посилав в місто купувати.

А мав жінку дуже добру, була йому мила,
 Ішла з ярмарку до дому, булок накупила.

І принесла їх до дому, така добра була,

Дітям булок накупила й мужа — не минула.

Старий Василь нич не робив, як цілая днина,

А на булки був ласий як мала дитина,

Вибачайте, їв так смачно старий Василище,

Та слухає за хатою хтось на него свище.

Ага, каже, мій товариш дає мені знати,

Та чим борше на подвіре вийшов Василь з хати.

Та не бачив він нікого, а слухає — свище,

А старий був нелінивий, все підходить близше.

Та увійшов вже зпів милі, а слухає — свище.

Старий Василь надслухує, присідає нище.

Та слухає недалеко, може два — три кроки,

Та побачив перед собов озеро широке.

Подивився на озеро далі вже не піду,

То я дурня послухавем, маєш старий діду!

А той свище, такі свище, добре його чути.

Та старого на пів милі пішки затягнути!

А то сволоч — каже Василь — старого дурити,

Щоб лише його побачив, буду його бити.

Так останній дурень робить, тягати по ночі,

Ще до того не дається видіти на очі.

З ним не було і дитини бо всі в дома босі,

Нараз зачув, що йому засвистало в носі,

„От недобра моя жінка, з світаб ї забрало,

Она булки дає їсти, щоб в носі свистало.

Вернув в хату Старий Василь та почав кричати:

„Купуй хліба разового, а булки гет з хати!

Вже по той час Василь не їв булочок ніколи
Щоби в носі не свистало й не ходив по поли.

5. Коваль Мартин.

Був коваль раз, Мартин звався,
Та все в коршмі напивався,
Бач мав з відки добре пити,
Бо ковальство вмів робити.

Тільки встане кузьню втворить,
Молотом в ковадло дзвонить,
Міхом огонь роздуває
І залізо розгріває.

Як залізо вже горяче,
Він до коршми зараз кличе.
Всі горівкою частують
Так залізо загартують.

Як розгрівав, не клав в воду,
Такий його звичай з роду.
Як не піде і упеться,
То й робота не вдається.

Так вже люди його знали,
Добрим майстром називали,
Добре робить, бо він вміє,
Перше кропить, потім гріє.

Так не хотів тим робити,
Що не ходив покропити,
Прийшов в кузьню жид з роботою
Він відповів з неохотою.

Я з иньшими маю діло,
А де ти був як греміло?
Жидок просить, щоб зробити,
Я не піду з вами пити.

Я приніс вам тут до кузьні
Горівочки аж з Пробузьні.
Коваль став на то сердитий,
Щоб горівку в кузни пити.
Жид горівку в руці носить
Зробіть, зробіть! дуже просить.
Жидок вдає таку штуку
І за дручок бере в руку.
І димати починає,
А коваль ся усміхає:
Димай, димай, впертий Мошку,
Я кропити піду трошку.
Бо він любив так що днини
Піти з вами до коршмини
І хробака закропити,
Аж відтак йшов робити.
І вже коваль добре впився,
Жидок в кузьни сам лишився
І не стає лиш димить
Аж залізо в огни горить.
Так горіло аж ся топить.
А жид горівкою кропить.
Та горівка як бухнула
Та вже й кузьні не минула.
Так він димав, потім кропив,
Ще до того кузьню спалив.
Пішов в коршму жид зі злости,
Проклинає майстра кости.
Такий майстер є нездатний.
А ти піяк є остатний.
Став коваль ся дивувати:
Що ти кажеж, ти пейсатий.

Повну коршму свідків маю,
Що з раня ся наповаю,
А до пиття я є здатний
А ти жидку є остатний.
Ану, братя, всіх вас прошу,
Хто наперед ввійшов в коршму?
Всі кричали що майстер пан,
А за вами йшов Іван.
За Іваном йшов Данило
Потім з Процем йшов Гаврило
Відтак Дмитро і Микола,
А за ними Василь Джмола.
Відтак Марта з нею Юлька,
А за ними Гнат Бідулька,
Відтак Настя й Катерина,
А за ними йшла Марина.
Відтак Максим, вїйт громади,
А з ним Прокіп до поради,
Була справа за Явдошку,
Відтак прийшов аж ти Мошку.
Так всі разом закричали,
Ти остатний, ти нездалий,
„Чому в коршмі не кропивесь
Але кузьню підпаливесь“.
І вислухав Мошко раду,
Перепросив всю громаду,
Що він не знав тої моди,
Вже не зробить більше шкоди.
Мартин в коршмі доробився,
З тої журби нераз впився,
Та ні кузьні, ні роботи,
Раз йшов п'яний попід плоти.

27.551

Львів. Бібліотека
Ан. УРСР

17

Здибала його дрімота,
Ляг в болото під ворота.
Та заснув там на віки,
Прийшли жінки й чоловіки,
Так всі разом покропили
І в болото обмастили,
Пращалися так несміло,
Поховали грішне тіло.

6. Дранака.

Здибалися перший раз бабусі старенькі,
Та пізнали одна одну як були молоденькі,
„Здорова моя приятелько, здається Олена,
Так я сама виглядаю тільки що збіджена.
Та розкажіть своє життя як ся поводи́ло,
Чи мати ваша жиє і батько Гаврило.
Дякую вам за пам'ять та трийцять літ тому
Як пішла я з свого села мого батька з дому.
Булам в дома при родичах добре нам ся жило,
Напоминав мене завше мій батько Гаврило:
„Моя доню, Оленонько, будьно ти уштива,
А я його не слухала, в службу ся наймила.
Та не була я пустою, так з нашого роду
Малам добру сердачину та кинула в воду.
Як я прийшла в одно місто, всі мене витали,
Не Оленов Геленою мене називали.
Пани за мнов, жи́ди за мною, усім я в потребі,
Не думала за той світ, що є Пан Біг в небі.
При уланах я служила, потім при піхоті,
Возили мя у повозі, як паню в золоті.
А в готелі я впереді в забаві гуляла,
Трунок пила, добре їла, весело співала.

2

Львівська державна
наукова бібліотека

№

2825

От були часи ще такі хороші,
 Здорова була молоденька та ще мала грош і.
 А за смерть, як хто спімнув то я не боялась.
 Подивіться приятелько якам тепер стала.
 Ні їсти що, ні вбратися гола як собака,
 Щоб милостиню мені дали кажуть, що драпака.
 Не зложила собі грошей на чорну годину,
 Пригадалам, що ще маю на селі родину.
 Незнав, чи мій отець жиє, якби його пізнала,
 Може сердак стоїт в воді в него би ся вбрала.
 Сусіди мя запоможут, яби ще прожила.
 Пішла в воду за сердаком і там ся втопила.

7. Дивний сон.

Послухайте добрі люде
 Яке то бувало,
 Як обідав бідний Максим,
 Тай йому здрімалось.
 Як на правду добре заснув
 Тогди йому снилось.
 Нині має його бити,
 Сусіда Гаврило.
 Та розказав ту пригоду
 Своїй жінці Гани,
 Що на правду снівся сон
 Що нині дістане.
 Та що він вже в таких снах
 Сам переконався,
 Та що певно дістане
 Як би не сховався.
 Та вже нині не піду
 На подвіре з хати

Тільки вилізу на піч,
І буду там спати.

Ти йди в поле, моя Ганю,
Та будеш копати,
А я на піч сховаюся,
Там буду лежати.

„От, Максиме йди у поле
Поможеш копати“,
Що Пан Біг вдарує,
Принеси до хати.

Каже Максим „Знаю бабів
Тільки, щоб робити“
А я кажу не піду,
Бо ще хочу жити.

Робота моя зачекає,
А завтра я встану —
„Стереженого Бог стереже“
І я не дістану.

„Но, но — каже жінка Ганя —
Коли так, лишися,
Та щоби хто не побачив,
З головою вкрийся.

Бідна жінка взяла рискаль,
І пішла на поле,
А Максим спить на печі
І хропе поволи.

Полежав так на печі
Майже кілька годин,
Та мусів ся розікрити,
Бо вже став голоден.

Став на ноги протер очі,
Почав позіхати,

Нема бійки, ні сусіда
Навіть не видати.

Злазить з печі, втворив вікно,

Тай ся розглядає.

За голубом летить яструб

В повітря лапає.

Так змучився голуб тим,

Не може літати,

Як побачив то вікно,

Залетів до хати.

Максим зараз запер вікно.

В хаті щастя має,

А сусід на подвірю,

Голуба шукає.

Та на решті йде до хати,

Двері отвирає,

А Максим в своїй хаті,

Голуба лапає.

Та з злости до Максима:

Рабувати знаєш,

Ти так що дня від сусідів

Голуба лапаєш.

Та не довго ся намислив,

Як злапав Максима.

З відти і з відти бе по писку,

Вже в руках чуприна.

Так Максим нахапав

Аж ся перепудив,

А сусід еще кричить

Що голуби пудив.

Настрашився Максим,

Маркотно й самому

Сусід зламав голуба

І пішов до дому.

Максим бідний обітерся

Та тяжко здихає

За сусідів голуби

Нічого не знає?

Шкода тільки що на пічі

З головою вкрився,

Та щоби вже такий сон

Нікому не снився.

Як надійшла жінка з поля

Почала казати:

„Хто вигадав так раєнько

Коло їди спати?

„Як би ти був не дримав,

То би ся не снило,

Бувби тебе не вибив

Сусіда Гаврило.

От так люде говорять,

Часом таке буває —

Як чоловік там не робить,

Тому ся дримає.

Як чоловік працює,

Сон його ся не бере

І в сні такі невірять

І минає його зле.

8. Чортова робота.

От найстарший чортяга почав журитися,

Ліпше булоб у пеклі щоб уженитися.

Так за свої наміри з чортами вже й говорив

Єсть у пеклі грішниця щоб ся з нею чорт женив.

Намові чортика грішниця пристала
 Так зробили весіля та шлюб з чортом взяла.
 Довгі літа у пеклі обоє прожили,
 Мали дітей: шість дочок що ся народили.

Й за згодою всіх чортів в пеклі промовляли,
 Щоб імена тих дочок так ся називали.

Гордість, лакімство, і обжирство
 Гнів і зависть а шеста лінивство.

Та всі разом вирости до одної міри,
 Як звичайно привикли до чортової віри.

Та грішниця до чорта почала промовляти:

„Треба наші всі дочки на світ видавати.

„Добре — каже старий чорт сам то постараюся,
 Щоби кожду видати, сватів пошукаю.

Як вилетів чорт з пекла та почав вганяти,
 Щоб стрінути тих сватів щоб ся порівнати.

Справді сватів він знайшов, ще й такі добірні,

Та ще й собі застеріг, щоби були вірні.

Гордість віддав за Німця, лакімство Полякам,

А обжирство за Румуна, гнів Чехословакам.

Зависть була недоброю і дуже злослива,
 Траплялося з всего світа бо була вродлила.

Та застав її Француз з богацького роду

Приймав людей на весілю на свою вподобу.

А лінивство ніхто не хтів таку пелехату

Він на силу Українцям поставив під хату.

Як побачив Українець таку пелехату

Та не міг ся поступити й кроку з переляку.

Та стояв він так на місце поверх двіста років

Та скубали всі сусіди, його з усіх боків.

А найбільше віддвідував Москаль свого брата,

Та полюбив був маєток ненавидів тата.

Українець сидів в хаті заглядав в віконце,
Щоб лінивство ся вступило засвітило сонце.

І на силу виганяла з його рідної хати

Та почала українські землі забирати.

Розсіялась по Україні як кукіль в пшениці,

Наших батьків довгі літа держала в темниці.

На останок дочки збіглись почали ся бити,

Щоб землі українські між себе ділити.

Розібрали, поділились та чуже не гріє,

Та слухають відповіді, що ся в світі діє.

Зависть була заздрісною, мала свої гроші

Дарувала лакімствови на землі хороші.

Українець видивився що то може бути,

Щоби мене з мої хати до тюрми тягнути.

Почав в світі голосити за тую причину,

Що чортові дочки всі прийшли тут в гостину.

За ті чортові дочки, не чули ще люди,

Відповіли чекайте, якомсь воно буде.

Як почули чортиці то аж умлівали,

Кидалися на всі боки і за меч хапали.

„Но — но — каже Українець ти за меч хапаєш,

Ти до мої батьківщини права тут не маєш.“

Та в тій бійці своїм криком лінивство збудили.

Але землею українсков вже ся поділили.

Збудилося лінивство та пішло світами

А чортові дочки всі панують над нами.

9. Що баба виробить то й чорт не потрафить.

Над річкою у садочку

Стояла хатина.

В тій хатині проживала,

Щаслива родина.

В тім садочку цвітуть цвіти
І пташки сьпівають,
І пасіка як віночок,
А в ній пташки грають.

І коники вороненькі,
Що роблять на поли,
І волики і корови
Білі як соколи.

В такім добрі проживали
Гаврило і Настя,
Та всі люде завидують
Їм такого щастя,
Крий Господи, щоби з гніву
Кдтреся скривило,
Так сердечно промовляв
До Насті Гаврило.

„Будеш в дома за садочком
Грядочки копати,
А я піду у поли
Там буду орати“

Ніколи не приходило
Щоб ся посварили
В такім щастю довгі літа
Обоє прожили.

Навіть і чорт на щастє
Не міг ся дивити
Та цілий рік добігав,
Щоби їх скусити.

Та зі злости покинув,
Та пішов на пушу,
На дорозі надибав
Бабусю жебрущу.

„Слухай бабо може би ти
Пішла до Гаврила,
Та щоби ти обоїх
До злого скусила.
Мене післав ще вторік
Наш старий Антипко
Щоб я щастя відобрав
І вертався швидко.

І тепер я вертаю
До пекла в погоні
А за тое тобі дам
Чоботи червоні.
„Добре, добре каже баба
То я вже готова,
Тільки чорте дотримай
Так важного слова.“

„Но, но — каже чорт бабі —
То коротка справа,
Щобись за рік в сім місци,
Коло мене стала.
Сам полетів до пекла,
Аж ся закурило,
Баба в селі питає,
Де сидить Гаврило.

Допиталась до Гаврила,
Щоб мати довіря,
Відчиняє ворота,
Входить на подвіря.
Шкандибає до сіней
І до хати входить,
А вам Пані Настуню
Добре ся поводитьь.

Правов руков хреститься,
Очи в гору вноситъ,
Та за щасте Настуні
І Гаврила просить.

Перестала молитись,
Образи рахує.

„Добре вам ся поводить“
Але щось бракує?

Та дивиться на образ,
„Зле вам випадає:
Ваш господар Гаврило
Вже сухоти має“.

От смуток великий,
Серце розідерти?
Ще чоловік молодий.

А вже мусить вмерти!

Настя вчула ті слова,
То аж побіліла,
Баба з тої радости
На стілчик присіла

Каже баба „не смутіться

Я вам поворожу,

Чоловік ще зараз не вмере,

Бо я йому поможу

На голові йому росте

Волос оден сивий,

Та Гаврило схне від него

Приятель ваш милий?

„Можна раду йому дати,

Щоб ся не довідав,

Тільки треба його втяти

Як буде обідав.

Возьми бритву, добре сховай,
 Щоби він не видів,
 Зайди з заду волос витни
 І не буде нидів“.

Настя бабі зхплатила
 За добру пораду!
 Сама пішла поза хату
 І думає в саду

Баба торбу поправила
 Швиндає на поли,
 Питається чи далеко
 Гаврило там оре
 „Мніюча, Сина, Духа, Амінь —
 Дай Боже щасливо!
 Гаврило її відповів,
 А сам оре живо.

„Чекай, чекай, не ори так
 Треба відпочати,
 Ти чоловік молодий.
 Тобі треба жити.

„А ти ореш, а ти сієш
 Нічого не знаєш,
 Завтра віддаш свого духа
 І вже гнити маєш.

Торбу кинула на бік,
 На пальцях рахує,
 „Твоя жінка тебе в вечер
 Бритвою замордує.

„Так Гаврило по смерті
 Ти мене згадаєш!
 Ти казав, що приятель.
 Ти ворога маєш.

„Що я кажу тоє правда.
Я тебе не знаю,
Але людей на світі
Ратувати маю.
Аж Гаврило, остовпів,
А Господи Боже!
До вечера чекає,
Орати не може.
Баба своє зробила,
Догодила злomu
А Гаврило покинув
І пішов до дому.
Випряг коні від плуга
А сам так сумує.
Потім ввійшов до хати,
Жінки ся пильнує.
Та сів собі на столець,
Не хтів говорити.
І чекає що буде
Жінка з ним робити.
Жінка з жалю ся дивить
На свого Гаврила,
Щоби уже вечеряв
Що йому зварила.
Взяла бритву з полиці
І добре сховала
Прийшла близько до Гаврила
І за плечі стала.
Сіла собі позаду,
В голову заглядає
Ні Гаврило ні Настя
Нічого не знає.

„Ага — каже Гаврило —
Я вже маю гнити“
Почав Настю рукою
Всюди обробляти.

Настя просить „Мій дорогий“,
Нич не помагає,
Та вже Настю на землі
Ногами копає.

Відлетіла від Гаврила
В серцю Насті скруха
А все баба наробила,
Чортова ропуха.

І на далі вже не згода

Була межі ними

І хатина обернулась

Гей яка в пустини.

Ні худібки ні пасіки,

Покинуло щастя

Почорніли як земелька

Гаврило і Настя.

Та не можна в такі чари

Віру покладати,

Але можна людей в світі

На зле попсувати

Така баба гірше чорта,

Лазить як ропуха,

За чоботи послувала

Вона злого духа.

Вже скінчився другий рік

Баба вже чекає,

Надніс чортик чоботи

З далека минає,

Так тій бабі хотів чорт
 Добре догодити,
 Та боявся з чобітьми
 Близько приступити.
 Взяв чоботи на дручок
 Міцно в свої лапи,
 Та наставив з далека
 Через воду до баби.
 Так в дарунку чоботи
 Від чорта дістала,
 Але і чорт боявся
 Щоб не зчарувала.

10. Дурноватий Іванко.

Серед села, у Бринькові, стояла керниця,
 Коло неї недалеко, сиділа вдовиця.
 Мала сина одинака та на диво вдався,
 Межи люди не ходив, бо дуже стидався.
 Виріс гарний як той легінь, та вже був великий,
 Та мало що розумів, бо був на пів дикий.
 Вдовиця клопоталась що тут з ним робити.
 Здалобися Іванка в селі оженити.
 „От дитина така тиха росте коло мати,
 Нераз кличу іди їсти, мій сину Іване.
 „Я вам кажу, тоє правда не треба то крити
 Як він виїсть з мисочки не треба їй мити.
 Завидують йому нівроку з всего села люде,
 Але кажуть то дитина з него колись буде.
 Нераз в жнива я йду в поле, як божиста днина,
 А він в дома так тихонько як мала дитина.
 А на фірі подивиться, як він красно їде,
 От якоїсь щастя буде, як за него піде,

Правда, що він неспішливий та тихонький трошки,
Кажу йому іди сину в селі до ворожки.

Вона йому поворожить, вона йому скаже,

Вона йому і допоможе й дорогу покаже.

Як сказала, так зробила Іванка післала,

А ворожка взяла гроші і таке сказала:

„Рано встанеш ще нім буде сонечко сходити

Коло воріт біло вбраний будеш ся дивити.

Хто надійде тільки перший будеш його просити

О пораду з якою маєш, в селі ся женити.

Іван за тую пораду, ворожці ся уклонив,

І в ті хвили йшов до дому щоб розказ її сповнив.

Вийшов рано, став в воротах, тай ся розглядає.

Іде дурний на палици він його питає.

А сам низько поклонився та вже хтів клякати.

Дурний думав що коня хотів від него взяти.

Оба стали як барани, трудно говорити.

Іван просить, скажіт мені, хочу ся женити.

„Ага, каже, ти жених, ти жінки не маєш,

То ти просиш поради, що мене питаєш.

А то видиш легіню, як не хоч терпіти,

То не сватай вдовицю, котра має діти.

І не сватай же таку, що дітей не мала,

Скаже перший був ліпший, і буде зухвала...

Але сватай дівчину буде ся бояти

А я їду, бо мій кінь не хоче стояти.

Іде Іван задуманий, що буде робити.

Мати таки назирає, щоб ся ожинити.

А дівчата то почули, „сватай нас Іване.

Будем їли, будем пили добре коло мами.

Та знов Іван зажурился „та всіх вас не буду

Ані Анну ні Марію, тільки Настю Руду.

Меже людьми в селі пішла от така осуда.

Іван чорний, мама біла, а Настя Руда.

Повінчались Іван з Настію, такі молодята,

Два кавалки мають поля і на ґрунті хата.

Але Іван нічо не робить і нічо не знає

Сидить собі як дитина, на їду чекає.

Настя робить, так бігає, так ся приглядає,

Тішиться що нового чоловіка має.

„Слухай но ти мій Іване, буду тя просила,

Помагай мені в роботі, буду тя любила.

А я тобі Настю скажу того я ся ожинив,

Щоби жінка робила а я не робив.

„А я тобі зараз скажу, а щоб ти попався

Іван побачив кочергу, під ліжко сховався.

А під ліжком вже безпечний язиком так меле

Що я такий не добрий, чого йшла за мене.

Бачить Настя що біда, ліпше попросити,

Може би він послухав і пішов в поле жати.

„Я вже більше не буду, з кочергов летіла,

Як він виліз з під ліжка коло него сіла.

„А я тебе так люблю, мій милий Іване.

Щобись рано скоро встав, і пішов в поле з нами.

„І я тебе Настю люблю мало не загину,

Тільки прошу не бий мене, як малу дитину.

„Но — но каже Настуня тобі все дарую,

Та в роботі помагай, най я не гарую,

Правда в поле він вийшов, так ся розглядає,

Та тішиться все одним, що він жінку має.

Іване бери серпок будеш жав пшеницю.

Іван тільки засміявсь „маю молодицю“.

„От я маю чоловіка една йому дорога,

Він робити не хоче, гей яка безрога“.

Та зі злости приповіла його жінка Нястя,
 Най вже буде помело коло хати здасться,
 Жарт жартом та вже вечір ходімо до дому,
 Та коби, що зварити Іванкові своєму.
 Як Іванко попоїв, ляг на ліжко спати.
 На подвірю почала собака брехати.
 З ліжка Іван гуджа—так почав брехати,
 Сам верету на голову почав натягати.
 Але то ти безпечний, на ліжку кричати.
 Іван виліз з під верети, та крізь вікно з хати.
 Так дібрав охоти, Нястя похвалила.
 Яби пішов за поріг, щоби двері втворила.
 Нястя встала чим борше, була нелінива,
 Та за таку небезпеку двері йому втворила.
 Вийшов Іван за поріг, гуджа! ти собако.
 Нястя двері заперла, стало йому ніяко.
 Ходить тепер під хатою, та кричить псявюхо.
 А він мені на ліжку, під веретою в уxo.
 Так ся Іван перепудив, бувби віддав духа.
 Воском йому виливали, та хухали в уха.
 Даруй жінко поки жию, слухати тя буду,
 Але тому що ми радив, ніколи не забуду.

11. Злодійска жилка.

За горами, там під лісом,
 В великій долині,
 Стоїть село над водою
 Щасливо до нині.
 Господарі у нім жили
 Не дуже багаті,
 Оборogi обдерті
 А ще гірше в хаті.

Щоб одному помочи,
Другому порадив
Тільки сварка і бійка,
Щоби з світа згладив.

Діти малі гнали в поле,
Щоб худобу пасти,
Без науки уже старші
йшли до других красти.

Хто найбільше обкрадав,
Той богачем звався,
Межи люди де пішов,
Тим він величався.

Найліпшого злодія,
Нераз його били,
Начальником на селі
В громаді зробили.

А в громаді він хотів
На своє покласти,
В день в громаді вйтував,
В ночі ходив красти.

В своїм селі вже не крав,
На чужі пустився,
На нещастя коні крав,
І був опізнився.

Злапав його господар
На своїй оборі,
І мав пильник з собою,
Що стояв в коморі.

А ти пташку дозволявся,
Мої коні брати.
Тепер буду по шиї,
Тебе пилювати.

Так спилував йому шию,
Мало не загинув.
Витяг його за село,
І в рів його кинув.

Полежав там вїтуньо
Та опам'ятавса
Чого в рові під селом
На полі зістався.

Ага, каже, такето
Воно мені снилось,
Що я коні викрадав,
Не спішився живо.

Покраєсься до шиї,
От порядно я зіпрів,
Скрізь сон мене пилував,
Того так я був зіпрів.

Сонце сходить так раненько,
Він на ноги уже встав,
Щоби такий сон не снився,
Як я твердо тутка спав.

Обітерся, розглянувся,
Коби борше до дому,
А ту справу тра робити
Меже людьми самому.

Той за бійку, той за крадіж,
Всі йдуть вїта просити,
А вїт завив собі шию,
Та ще мусів лежати.

Так минуло пару літ,
Ліпші часи настали,
Вїт покинув уже красти
А в селі ще крали.

Той господар, що пилував
 Війтуневи шию,
 Припало йому крізь то село
 Їхать в Коломию.

Та припадок йому стався
 На гладкій дорозі,
 Коні йому сполохались,
 Зломив дишель в возі.

„От нещастя на дорозі,
 І що тут робити?

Пішов в село до уряду,
 Щоби заложитись.

До того самого війта,
 До хати вступає,
 Що пилував йому шию
 Нічого не знає.

І пізнав його начальник,
 І в припадку йому поміг,
 Дуже радо просив його,
 Щоб зістався на нічліг.

Не пізнав його господар
 І на просьбу ту пристав,
 Як раненько вже відїздив,
 То війт йому розказав.

„Чесний дуже господарю,
 Я за тоє вас приймав,
 Я крав коні, а ти шию
 Мені пилував“.

А господар настрашився
 Не мав иншої ради,
 А війт йому відповів,
 Що й волос йому не спаде,

В десятеро тобі дам
 Я винагороди,
 І не будеш більше мав,
 Вже від мене шкоди.
 Та не тільки від тебе
 І не буду в других крав,
 Бо ти мені злодійську
 Жилку спилував.
 Тільки попросив за пильник,
 Щоби йому дарував
 Щоб шию пилювали
 Як хто в селі дещо вкрав.
 Довгі часи у тім селі
 Пильник той стояв,
 Перестали усі красти,
 Але вїйт не крав.

12. Жнива бідного господаря.

Нема бідному часу, щоб відпочати
 Прийшов на поле збіже треба жати.
 Подумав собі, „тяжка то робота
 Як є збіже добре, той жати охота“.
 А тут біда гонить мя треб заробити,
 Та бідному рільникови тяжко в світі жити.
 Прийде раненько, та в поле йди,
 Воду і бараболі і діти неси.
 А ту передновок і хліба нема,
 Дітям на полудне бараболь спекла.
 Вода ся загірла, діти її пють
 Давай тату хліба, як миши пишуть.
 А ту жни живо йде кровавий піт
 Заки тобі зайде дванайцятий сніп.

Заки зайшов в поле, то руки болять
 Та вже потім крику діточки сплять.
 А ту жінка з жалю біжить до дітей,
 Я на ню кричу, Боже мій святий.
 Пішли на полудне, щоби дещо зїли
 А діточки наші мухи присіли.

А по полудню уже борше жни,
 Щоби нам зайшло з чотири снопи.
 Ходив я так жати з жінкою жнива,
 Зайшло мені всього дві копи снопа.
 Потім я ходив за винне косити,
 Що не докосив, в зимі молотити.
 А вже по жнивах виїхав пан,
 Дав мені снопи, котрі хотів сам.
 Вибрав котрі ліпші і собі забрав,
 Мої з буряном на полі зіставив.
 Я вам се щиро браття признаю.
 Що так скінчив літо, на перед беру.
 І так з роду в рід робив мій дід
 І тепер я роблю за ним в слід.
 Щоби мої діти, просвіти ся вчили
 Можеб пізнійше так не бідили.

Я тепер старий, робити не годен,
 Босий дрантивий, усе голоден.
 Та свою біду, я ще не скінчив
 Діти мене гонять, як я їх навчив.

13. Ярмарок.

Встав Стефан та жінка
 „Вставай і ти, Палано,
 Поїдемо на ярмарок,
 А ту вже й нерано.

Так наробив в хаті крику,
А сам вийшов з хати,
І на перед йшов до стайні,
Коням їсти дати.

Та бігає проклинає,
Взяв якусь лопату,
Та обійшов кілька рази
Довкруги хату.

В другій руці цебер несе,
І молитву мовить,
Лопатою вимахує,
По подвір'ю ходить.

Вбіг до хати: „борше жінко!
Нині день хороший,
Поїдемо на ярмарок,
Бо нам треба гроший“.

Такий самий в хаті рух
Робить і Палана,
Так бігає і квапиться,
На ярмарок з рана.

Нема кому помочи їй,
Сама то всьо робить,
Як місила тісто в нецках,
І так з тістом ходить.

І забула Палана,
Що тісто місила,
Як почала ся хрестити
І твар обмастила.

Ввійшов Стефан знов у хату
„Нема, жінко часу,
Продаймо то поросю,
Купим ліпшу расу.

Таке чорне обмашене,
Все любить квичати,
Щоби йому їсти дати,
Треба патик взяти.
Зібралися, уже їдуть
Кинув паця до санок
А ту наказ із громади,
Аби кождий мав дзвінок.
Так Палана їде з заду,
Стефан коні гонить,
Скинув шапку із голови
І Богу ся молить.
А Палана, ще із дому
Тістом замашчена,
Сіла й їде на санях
В верету загорнена.
Їдуть собі поволи,
Дзвінок ся торкає,
Паця квичить на санях,
Наче хто співає.
Люди ідуть дорогою,
І того не знають
Не дивляться хто це їде
Й на перед клякають.
А Стефан як це заглянув
Близько вже під містом,
Подивився на Палану
А її твар з тістом.
Застидався неборак
Що так ся зібрали
І аж тоді догадався,
Чого люди вклякали.

На ярмарку із купцями,
Почав торгуватись,
Продав паця обмашене
Щоб не завстидатись.

Купив купець порся,
Могорич попив,
Та потягнув до води,
Де його обмив.

Так вимите порося,
Що й не пізнати
Пригнав на торг меже свині,
Почав продавати.

Прийшов Стефан із Паланею
Став оглядати,
От раса непогана
Давай купувати.

Не жалував Стефан грошей,
Паця заплатив,
Добров расов втішився
І до дому взяв.

А Стефан з Паланою
Не були маючі,
Тільки паця скинули,
Воно впрост до кучі.

„Послухайно, ти Стефане,
Воно ніби знає.
Подивися в праву ногу,
Чи воно знак має“?

Зловив Стефан за ногу,
Почав ся дивити,
Таж це наше є паця
Тільки, що обмите.

Чи ж не краще було самим
 Цю штуку зробити,
 Ніж хитрому купцеві,
 Гроші заплатити.
 Так на світі воно є,
 Треба працювати
 А до праці ще й повинен,
 Кожний розум мати.

Як баба живою їхала до неба?

Тинди ринди — славне село, в цілому повіті,
 Та ще більше почитають, його люди в світі.
 Серед села стоїть коршма а церква на боці.
 Коршма церкву заступила, як більмо на оці.
 Раз в тій коршмі пили жінки пили й чоловіки,
 Записали свою славу, в грамоті на віки.
 Чоловіки там раду і справу судили
 А жінки при горілочці, кужільки там прили.
 Той на гаразд той на клопіт горівочку вихиляє,
 Так без тям запиваєсь, що пам'яті вже не має.
 Навіть мари при тій коршмі стояли для четси,
 Щоб ослаблених п'яниць, до дому занести.
 Межи ними также пила, безжурна Єрина.
 Мала замір йти до дому а потім до сина.
 Вийшла з коршми та зблудила на иншу дорогу,
 Як йшли люде до церкви молитися Богу.
 І Єрина за їх слідом, в церкву захиталась.
 Сіла собі на лавочку, тільки позивала.
 Схилилася, задрімала, й на правду заснула.
 Як же люди вийшли з церкви, вона й не чула.
 Не мав гадки дяк по церкві, тоді подивитись,
 Чи де свічка згоріла, або й хто міг скритись.

На останку замкнув церкву і пішов до дому,
 А Єрина там заснула і хропе посвому.
 Вже й смерклось, пізно в ночі, скрізь як в гробі темно
 А злодії ідуть красти — в них думка — недаремно.
 Ту драбину приставили, вікно відкладають
 І одного з поміж себе, в середину пхають.

На ужиско взяли кіш, почали спускати.
 Як набереш кажуть повний, то давай нам знати.
 Та злодія в тім коши, крізь вікно спустили,
 І наробили такого стуку, що бабу збудили.
 Баба очи протирає, знов побачила святих,
 Аж дивиться стоїть кіш певно в небо беруть живих,
 І підбігла до коша, тай в него сідає,
 Перехрестилась разів кілька і молитви співає.

Вже відходжу з сего світа та до неба їду.
 Вже до тебе Срульку любий, ніколи не піду.
 Як злодії вчули спів краденої жертви,
 З переляку покинули, свій кіш серед церкви.
 Впала Єрина до землі й почала репетувати.
 А злодії обидва давай утікати.
 Третій злодій вже не міг за ними втікати,
 Бо не було на гору кому витягати.

Так той злодій і Єрина стали сполошені,
 Та ні попа ні дяка і двері замкнені.
 Баба кричить як коза, що лиш сили має,
 Злодій товчесья з страху, може де сховаєсь.
 Збіглись люди аж під церкву, що там в церкві за біда?
 Відомкнути та не сила, бо ключі були в дяка.
 Дали знати й дякови, чим скоріше втворюють
 Аж зирк — та щож ця Єрина, що й як її питають.
 От вона їм розповіла, щоби усякий в селі знав
 Що Господь в церков з кошем ангелів прислав.

Таке людям розповіла, такі були чудеса
 І їхала вже в коши, простісько на небеса.
 Побачили що не мала в руках оковити
 І за тое хотіли ангели убити
 І одного я виділа, що стояв з ключами.
 Оглядаєсь це Срулько стоїть за плечами.

Це ти Срульку ангелом був в церкві коло жінки.
 „Мене — мене злапали, бо я не дав горівки.
 У ночі прийшли злодії і мене звязали,
 Посадили мене в кіш і до церкви впхали.
 Я бідний не знаю, куди тут ходити,
 Господиня Єрина, буде так свідчити.
 Та Єрина була в церкві, може посьвідчити
 Каже Срулько берить двох а мене лишити
 Так замкнули і тих двох й Срулька від напасти,
 Та від тоді перестали там пити і красти.

15. Близько не лишайся і далеко не зайди.

Посходяться не раз люди,
 Й почнуть говорити,
 Така тепер ненависть,
 Що в світі тяжко жити.
 Бідні живуть в такій нужді,
 Коротують в біді вік.
 Богач досить уже має,
 А ще хтівби цілий світ.
 Так було й давнійше
 Так і тепер воно є.
 Так останеся на світі,
 Хтож до того дожие?
 Так давнішими часами
 Жили славні королі.

Кождий хтівби як найбільше,
Богачами були всі.
Один з другим воював,
Щоби більше мати,
Про смерть навіть не гадав,
Що буде вмирати.
В такій славі в давнину,
Два королі собі гуляли.
Вони оба добре жили,
А люди воювали.
Такий король був захланний —
Щоби більше мати,
Чого даром не міг взяти,
Казав звоювати.
Тож королі із собою
Усе воювали,
Хоч у війнах із собою
Часто програвали.
Правда було й давнійше,
Що хто завоює
Над підбитими людьми,
Тяжко ся збиткує.
І самого короля,
Що були зловили,
Усім на сміх нагого,
З жінкою водили.
Вкінціж вивели за місто,
Й їх порубали,
І поставили сторожу,
Щоб вірні не вкрали.
А мав сина той король,
Що зістав побитий.

Просив він батьківщину,
Щоб йому лишити
Король йому відповів:
„В муках я вмираю,
Нічо лишу я тобі,
Бо нічо не маю.

Тільки лишу тобі це,
Що як живим ти зістався,
Задалеко не заходь
І близько не лишайся!“
І хоч царський був він син
Та сиротою стався.
В чуже місто пішов він
І до праці був він здався.
Але в місті того дня,
Не було що робити.
Прийшов один чоловік,
Став його просити.
Король наш у себе в дома,
Страшного слоня тримає
І хто подає йому їсти,
Того слонь убиває.

І я тепер цюю службу,
Мушу все сповняти,
Ще хотівби жити в світі,
Діток звеселяти.

А царевич відповів:
„Дітий я не маю,
Дати їсти слоневи
Зараз піднімаюсь“.

І дуже радо пішов він
До царя служити.

Дає їсти слоневі,
А часом і пити.
А що слонь той убивав,
Царевич не знає: ·
Усе свище й веселий,
Часом і співає.

Отак місяць один і другий,
Про смерть не чувати.
Дивиться сам король,
Каже його призвати.
„Відважний ти хлопче,
Місто слоня доглядати,
Будеш краще зі мною,
В лісах полювати.“

І їхали вони лісом,
Царевич тигра був забив,
Та король був втомлений,
Що аж сон его був зморив.
І злізає він з коня,
І дає тримати,
Сам лягає на мураву,
Щоби переспати.

А царевич сів на пеньок
І коня тримає.
Про нещасних батька — матір
Він усе думає.
Як заснув уже король,
Сном твердим зломлений.
Вийняв меч від короля,
Вбить його рішений.

Гм...! „задалеко буде це“.
Вмираючи батько перестерігав

І дροжачою рукою,
Меч назад він поклав.
Іншим разом на пеньку,
Став він оттак думати.
Замордував батька ти,
Слід й тобі віддати.
Вийняв меч підняв в гору
От тобі запла́та!
„Далеко я зайду...“
Згадав свого тата.

І спустив піднятий меч
Королеви з боку,
Не відступаючи короля
Ні одного кроку.
І в третє вийняв меч:
„Свого не дарую,
Але слово свого тата
Також не касую.“

Поставив меч, зітхнув тяжко
І ревно заплакав.
Не пішов він задалеко,
Як батько балакав.

І на голос його плачу.
Король прибудився
І до нього повідає,
Злий сон мені снівся.

І в задумі сів на коня,
Про сон розважав,
І тоді йому царевич
Свій плян розказав.

Та король взяв його за свого
І так полюбив,

Що маєток королівський,
Весь йому лишив.

16. Пройдисвіт.

Сидів собі цар вельможний і багатий і заможний,
Та мав дочку як ту рожу дуже красну ему гожу.
І бавитися тільки вміла, на обід все рибу їла,
Наробила немало дива остею з риби ся вдавила.

Цар недовго ся нарадив, лікаря був напровадив,
Що за смуток у дворі, не помагали лікарі.

І не могла дочка їсти, бо стояла ость на місци.

Цар по світі розписав, хто би дочку ратував?
Як виратує дитину, дам маєтку половину,
То буде для того дар, хто буде такий лікар.
Аж зачув це пройдисвіт, рухливий собі чоловік,
Зголосився до царя, що вилічить раздва.

Тільки возьміть її саму, без лікарства вилічу,
Як казочка так утяв, так і всіх здивував.

Дочкаж царя розсміялась, ость десь пропала,

Пройдисвіт зробив диво і до царя пішов живо.

Втішився цар за ратунок і дав йому подарунок,

І цар далі був царем а продисвіт лікарем.

Разу одного в шпиталях, було слабих, що аж страх,
Як надійшов Пройдисвіт, знайшов слабим усім лік.

Тільки прийшов до слабих, разом сказав до всіх:

Найслабшого тра спалити і тим буду всіх лічити.

Як почули це слабі, повставали вже самі:

Оден вперід, другий з заду, таку лікар дає раду.

І з шпиталів усі втікли, за підпахи ся тримали,

Кожий хотівби прожити, щоби тіло не палити.

І каліка не лишився, тільки другого вчипився,

То сунувся, то скакав, щоби лікар не застав.

І не питав де дорога? коби тільки до порога;
 Було більше їх як сто, решта втікла крізь вікно.
 Так огида Пройдисвіт, дурив людей пару літ,
 А нині щез він гень і для царів грізний день.

17. Школа.

Нині школа, ой то школа,
 А в ній польська тільки мова
 А ми братя так поволи
 І нерадо йдем до школи.

Школа нині, то просвіта
 Посилайте так щоліта,
 Не лишайте на роботу,
 Дитя тратить тим охоту.

До просвіти і науки
 Посилайте навіть внуків,
 Не складайте назад руки,
 Буде менше для вас муки.
 Так робити коло рілі,
 Коло хати й на гумні,
 Так брак грошей, часу нема,
 Така хлопська вже біда.

От ви, братя, подумайте,
 Свою хибу пізнавайте,
 Як на світі поступати.
 І темноту покидати.

А найгірше та темнота,
 То недбальство й біднота,
 Як просвіти хто не має,
 То брат брата оминає.

Так робити однак годі,
 Розум мати вже по шкоді,

Часом оден не дасть раду,
Тоді Пан Біг дав громаду.
Разом, братя, ви громада,
В цій громаді є порада
І маєток і наука,
За громадою порука.
То в громаді можна жити
І читальню заложити,
Шпихлір, склепок, свою касу,
Щоб дітвору вчити нашу.
Тоді бідні й богачі,
Будуть мов ті дідичі,
Як будуть так працювати,
Не будуть так бідувати.
Подивіться, як ті пчоли
Вони дружно і поволи,
Так працюють разом у згоді,
Як побачуть зло в колоді.
Його зараз викидають
І порядок закладають,
І все разом і чистенько,
Аж поглянути миленько.
А ми, братя, так несміло,
Маєм душу, маєм тіло,
Маємо голову, як особа,
Гірше робим як худоба.
Місто праці і науки,
Дзьобають, як ті круки,
То осудить називає,
Так брат брата закладає.
Та ще мають ту облуду,
За обиду впрост до суду.

Оба стали дуже вперті,
Навчилися а обдерті.

Ліпше вчити молодого,
Як у суді вже старого
І за чужих не платити
А дитину свою вчити.

І не треба нарікати,
Тільки дітей в школу дати,
Чи то письма, чи ремесла,
Діти вчити треба щодня.

Ми не звикли сами учитись,
Тільки кожному коритись,
На бідуж нарікати,
Та виженуть чужі з хати.

Наша земля наша мати,
Вже не може більше дати,
Она дає то, що має,
Що для неї припадає

18. Вже більше Єрина не нарікала на Єву.

Жив господар Авакум, а жена Єрина,
Та не мали маєтку, лиш одна хатина;
От як бідні тут живуть, ні їсти, ні пити,
Ані в що одягтись, ні чим запалити.

Дочекаються худібки, хоч часом загине,
Така нужда вже з природи бідних не покине.
Порадилися раз обое, що їм тут робити,
Нанялися у дворі у пана служити.

Она доїть все корови, обід йому носить,
А він оре лиш на поли, часом сіно косить,
Так то они все обое цілий рік гарують,
В поті чола все роблять і далі бідують.

Раз промовив Авакум, до Єрини в маю
 На сім світі бідимо, на тім будем в раю.
 Так до раю підуть люди, що тут лиш бідують,
 Тільки грішники не підуть, що ту гараздують.

А Єрина тоді злости, ми давно знали,
 Перші люди без біди, в раю проживали,
 А тепер я тут жию, та нічо не маю,
 А ти біди зганяєш по смерти до раю.

Та причина, що Єва хтіла ся живити,
 А ми жінки мусим всі з за неї бідити.
 Тое Єва перша жінка, Адама скусила,
 Так Єрина межи людьми, в селі голосила.

Аж разу одного, пан собі обідав
 І за бесіду Єрини, в дворі ся довідав.
 Так подумав собі пан і так з ними зробив,
 Авакума і Єрину до покою запросив.

Авакуме із Єринов, обої ви в супрузі,
 Кажу я вам мешкати, в покоях на лузі.
 Там будете в пахущім городі ходити,
 Подостатком всего мати, нічо не робити.

Лиш даю вам приказ, одного з винятком,
 Не рушити на столі, прикрите горнятко,
 Бо то щасте із нещастем, разом там прикрите.
 І не вільно будь кому, туди подивитись.

Я вам щасте дарую а надія в Бозі,
 Бо нещасте вчіпиться, часом на дорозі.
 Таке щасте дістали Авакум і Єрина,
 Ходять собі по саді, як божиста днина.

Так Єрина підскакує, за біду забула,
 Лиш Авакум не веселий, его душа чула.
 Авакуме, Авакуме, мужу незабутий!
 Чому ходиш в такім щастю, як індик надутий?

Таке щастє як ми маєм, та кінця не має,
 Так Єрина по саді весело співає,
 Так Авакум на Єрину, лишень поглядає,
 Служім Богу і не грішім, все напоминає.
 На сім світі щастє мати, тра й Богу служити,
 Треба його шанувати і не тра грішити,
 Бо ту гордість, лакімство і ненависть,
 Гніїв, нечистота і заздрість.

То все повбираєсь у хлопські лахмани
 А навіть добірні у панські жупани.
 З давних давен то вийшло, ще з людського роду,
 Швиндає по світі, так на бабску моду.

Припровадить чоловіка до такої зради
 А чому так? бо послухав він дурної баби.
 А Єрина його слухала, каже — я то знаю,
 А певно злий дух, що був колись в раю.

Нині — нині єго дати, межи наші баби,
 Роги би йому позбивали, та втяли би лаби,
 Голову би йому відкрутили, і фіст відорвали,
 А на живіт як на бубни, разом би заграли.

Так і рік вже доходив, щасливо прожили,
 Всего мали достатком і вже не бідили,
 Та з гаразду посідали, під корч черемшини,
 Так промовив Авакум до свої Єрини.

Я то мислив моя жінко, з вечера до рана,
 Що нам Господь щастя дав, от тут через пана.
 А я тобі Авакуме, хочу то сказати,
 Як піднесем то горнятко, будемо все знати.

Під горнятком є грамота скрита перед нами,
 Щоб ми в світі керували, над всіми панами.
 Так з дня на день докучала єму все Єрина.
 Нераз думав Авакум, що то за причина.

І в кінці позволив, Єрині зробити,
 Щоб на столі заказанім, горнятко відкрити,
 А Єрина була вперта, гей яка безрога,
 Як піднесла то горнятко а — миш до порога.
 Перестала вже Єрина,язиком молоти.
 Незадовго прийшов пан, а но до роботи.
 Знов будете в готі чола в поли гарувати
 І не будеш дуже більше на Єву нарікати.

19. Паньскі пригоди.

Жили собі два пани
 А богачі були,
 Добре їли й пили,
 За біду не чули.
 Оден грошей досить мав,
 Що був доробився.
 Другий богач як то кажуть,
 Богачем вродився.
 По забаві йшли до суду,
 Щоб ся подивити,
 Як там людей будуть в суді,
 На кару судити.
 В судіж уже, як звичайно,
 На кару судили,
 То за крадіж то за ганьбу,
 А все провинили.
 Ліпше смертею покарати,
 Оба так судили,
 Та що більше на той арешт,
 Люди поплатили.
 То не люди, то худоба,
 Немож надивитись.

Не тра його до арешту,
 Ліпше, щоб убити.
 Так ту справу вони судили,
 Й обидва по свому,
 Оден пішов до готелю,
 А другий до дому.

То як їхав цей до дому,
 Дістав лист на мості,
 Щоби разом приїздив
 Із сусідом в гості.
 Завертається з дороги,
 Іде по сусіда.
 Сідай, друже, поїдемо
 В гостину до діда.

Вийшов пан із готелю,
 Так напився віна,
 Хотів сісти на бричку
 І впав на коліна.
 І так недалеко впав на землю,
 Що ледви піднявся,
 Штани йому розпоролось,
 Аж сам завстидався.

І панови не понутру,
 Мати цю неславу,
 Із подертими штанами,
 Їхать на забаву.

Почекай тут на дорозі,
 Милий мій камрати.
 А сам пішов до дому,
 Штани інші взяти.

І чекає неборака
 Чекає, чекає,

А пан штани бере другі
Та їх оглядає.
Нема пана, фірман кіньми
Далі поганяє,
А пан пішки поза місто,
Таки здоганяє.
Бочем полем та по збіжу,
Гей яка безрога,
А польовий переходить,
Тут тобі дорога?
Таких панів я по хлопськи
Мушу научати.
А пан мацнув до кишені,
Хотів гроші дати.
Та польовий і пан также,
Були дуже вперті,
Не ма грошей, лишив в штанах,
Що були подерті.
Скинув шапку пан ласкаво,
Польового просить.
А він крикнув, що пан в драньтю,
Грошей так не носить.
Побачив пан, що не жарти,
Скидає свитину,
А сам далі вандрує,
Бо втратить гостину.
Так пан біжить аж змучився
І вже хтів спочати,
Та надибав потік глибокий,
Треба перепливати.
Ходить, ходить понад воду,
Щоби тут робити,

Як би воду переплисти,
Щоб не замочитись.
Та на решті показав так,
Зовсім паньску моду,
Скочив в саму середину,
По шию у воду.

Переліз на беріг другий,
Добре обмастився,
Ще потрафив на камінь,
Мало не забився.

Тепер маєш пане діло,
Мусів то все прати,
Та повісив на дерево,
Сам поклався спати.

Аж іде якісь злодюга
І все своє мислить,
Та поглянув на дерево,
Якесь убрание висить.

Прийшов близше, подивився,
Пан відпочиває,
Та з дерева зняв убрание
І сам убираєсь.

І панови на дорогу,
Низько поклонився.
Як відійшов геть далеко,
Пан тогди збудився.

Сів на пеньок пан втомлений,
Та почав думати,
Ані в гості, ні до дому,
Не мож ся дістати.

Засмутивсь, нема убрання,
Щож тепер робити.

Аж поглянув стоїт пудло,
Драньтьом уповите.
Прийшов ближе аж до него,
Й йому приглядаєсь,
В капелюсі не ма крисів,
Плащ бока не має.
Тай штани такі подерті,
Лишень поколіна,
А палиця поломана,
З якогось поліна.
Оглядає, обертає,
Най буде подерте,
Як зібрався, зачекав ще,
Доки ся не смеркне.
Як смерклося побіг паниско,
Вже не йшов поволи,
На оправці підскакує,
Знов через те поле.
І аж ясність там побачив,
Бо в очах засвітило,
Не чекає, але біжить,
Що до дому живо.
Прибігає вже до дому,
З утоми до дверей ся впер
І за ключем — лишив плащи
Що польовий здер.
Та недовго розважав він,
Мені все одно.
Замахнув він тим поліном,
Тай вибив вікно.
Так крізь вікно пан зробив,
Вже иншу дорогу,

А сторожа надійшла,
 Хап його за ногу.
 Ти злодюго підеш з нами,
 Допустився влому.
 Чого ви хочете — я не злодій,
 Я властитель дому.

Дамо тобі влистителя,
 Що попам'ятаєш,
 Ти злодію через вікно,
 До склепу ся пхаєш.
 Так ся пана учіпила
 Біда на всі боки,
 Що мусів йти на перед,
 В арешт на три роки.
 Потім собі пригадав,
 Як оба судили,
 Ліпше в арешті відсидіти,
 Ніж щоби забили.

20. Жінка слизького язика.

В однім селі геть далеко, його сам не знаю,
 Діялося на весні у місяці в маю,
 Бо ще мій дід говорив до мого тата,
 Що за селом на краю, там стояла хата.

Тай не тепер це діялось, тому два—три роки,
 За панщини, як зганяли, людей до роботи.
 Такі часи тоді були, що пан ділив пайку.

З тої правди виробили, люди таку байку.

І в тій хаті двоє людей тяжко проживали,
 Такі довгі літа свій вік коратали.
 Газда Грицем називався, газдиня Варвара,
 Она сліпа а він кривий, така була пара.

Та недуже він так кривав, лиш на одну ногу,
 Та вибрався недалеко, до ліса в дорогу.
 В лісі було холоднійше, дні були хороші,
 Та на щастя Гриць знайшов закопані гроші.

Тільки біда не мож взяти, бо купа велика,
 А ще гірше мати жінку, слизького язика.
 Сів під дуба тай думає, як щасливим бути
 І якби то для жінки вигадати штуки.

А з такою женою дуже тяжко жити,
 Треба її до слабости лікарство зробити.

Пішов в ріку й зловив там невелику рибу
 І поставив, що була в лісі у колибу.

Відтак заяця зловив, щоб жінка не знала
 І до верші його кинув, що в воді стояла.

Потім в місто ще повернув і там дещо купував:
 Обарінків, колачів і до дому то забрав.

Порозкидав по подвірю, сам пішов до хати.

„Вставай жінко, туча впала, будемо збирати.“

Встала жінка й дивується, що за Божа сила?

Така туча з обарінків, аж хату покрила.

А кіш малий від колачів аж ся вигиняє.

Жінка з кошем так бігає і сама не знає.

Та колачів й обарінків у кошик набирала,

Та як бігла попід хату на порозі впала.

А Гриць на ню еще крикнув, бери но ти ноші,

Та підемо ми до ліса, бо я знайшов гроші!

Вона йому відповіла, що дух святий злетів,

Бо я впала на порозі, аж кошик відлетів.

Но но жінко убирайся і звивайся швидко,

Та підемо за грішми, доки ще не видко,

Та чим борше підемо, щоби з відти взяти,

Та щоб в дома нікому за них не казати.

Не скажу, не скажу, мій любезний мужу,
І ще тобі в роботі, раденько послужу.

Та як прийшли до ліса, там була колиба,
Та на диво на той час злапалася риба.

Показав їй воду ще, як він там купався.

Друге диво заяць у вершу злапався.

Беруть гроші на ноші і несуть до дому

А Варвара закликаєсь, не скажи нікому!

Та припала через панський фільварок дорога,

Та слухають десь квичить у дворі безрога.

Таке диво Варварі, що сама не знає

А Гриць єї на тое, так відповідає.

Той фільварок обминай, сказати я мушу.

Сеї ночі чорти з пана витягають душу.

Так Варвара помогла занести до дому

І того дня за гроші не каже нікому.

День так другий і третій так і четвертий,

Писок мала Варвара недуже отвертий.

А на пятий Варвара з Грицем посварилась,

Та про гроші на селі людям розголосила.

Довідався пан у дворі, що така причина,

Післав зараз по Гриця, свого мандарина.

Що ти Грицю знайшов гроші, і ти того ще не знав,

Що до пана то належить, щобись зараз їх віддав?

Пан до Гриця закричав а Гриць відпираєсь.

Кажі правду, що знайшов, Варвара то знає,

Як не знайшов то не знайшов, за що маю кару?

А пан закликав мандатора, перевірити Варвару.

Гриць у мене відпираєсь, ти Варваро чула?

Таки пане знайшов, знайшов, я там сама була,

Тої нсчи з неба йшла така сила могуча:

Обарінки літали, тай з колачів туча.

Я хоч сліпа то виділа величезну рибу,
 Як літала у повітря і впала в колибу.
 Гриць сам з жалю мало не заплакав,
 Як zobачив, що в воді заяць ся злапав,
 Видивився пан і каже мало то ти знаєш,
 Може ліпше ти від цього, який доказ маєш?
 Маю, маю добрий доказ, щоб ласкавий пан не знали,
 Тої ночі ще й чорти з пана душу витягали.
 Пан з злости аж посинів, до мандатора реве:
 „Дай сліпі двайцять п'ять і до дому най іде“!
 Так Варвару набили і погнали до дому.
 Вже більше за гроші не казала нікому.
 І на далі вже ніхто, не вірив Варварі,
 Та ще довго обоє, так прожили в парі.

21. На тобі небоже, що мені не гоже.

Був господар Тимошем звався,
 Тільки злий дух був закрався,
 Господарити добре вмів
 І горя ся натерпів.
 І жінку мав роботящу,
 За те дочку мав ледащу,
 Не робила тільки їла
 І на печі все сиділа.
 І богацтва в него много
 І бика в шопі такого,
 Ні робити, ні продати,
 Не знав Тимош, що робити.
 Наробиться і лягає,
 Тимош бідний нарікає.
 Як горячо, то він жохне,
 Та бик биком таки здохне.

Вийшов Тимош раз на поле,
І дивиться — Савко оре.
Почав Тимош міркувати,
Мусить хлопець бідувати.

Оре биком і волочить
І рілі він не толочить,
Він не міг надивуватись,
Щоб одним биком орати.
Савка, кличе він до себе,
Нема биків більше в тебе.
А за пилність твою тую,
Бика тобі подарую.

Савко низько поклонився,
В вечір в мати випросився,
Щоби піти бика взяти,
Двома буде вже орати.
Мусів бика того вчити
І орати й волочити.
Тягав візок, тягав воду
І в роботі мав вигоду.

Тимош тільки придивився,
Що за розум ані снівся,
Тож це штука ще й велика,
Такий хлопець навчив бика!

Треба Савка запросити,
З дочкою нашою оженити
І за него треба віддати,
Щоб єї навчив працювати.

Порадилися, так зробили.
З дочкою Савка оженили,
З печі на піч віновати
І без приданного віддати.

Савко з своєю жінкою був рада,
За ню знала вся громада.
Не робила то й не їла,
Коли на печі сиділа.

Сиди — сиди каже мати,
На хліб треба працювати,
Я казала то Савкови,
Ти навчилась на готове.
Та не довго так сиділа,
Бо без їди зголодніла,
Була з богацького роду,
Бере відро йде по воду.

Тільки воду лиш принесла,
І знов на піч ся віднеслась,
Каже — Савко видиш мати,
Треба жінці води дати.

Потім з печі ся дивила,
Як мати обід варила,
Та на їду довго ждала,
Бо ложку води дістала.

Пий — пий воду веселися
Та на печі не вертися,
Така плата за вигоду,
Що принесла з ведром воду.

На другий день рано встала,
Поросятam їсти дала,
Та вже інші мисли мала,
Бо пайку хліба дістала.

На третій день тож робила,
В хаті начине помила,
Потім в хаті замітала
І ще в поле йти гадала.

Зобачила Савка мати,
 Дала їй обідати,
 Так невістці дала своїй,
 Що обідали всі при столі.
 Потім стала газдувати,
 Разом з Савком і його мати.
 От і радість Богу слава,
 Так газдиня з неї стала.

А що Тимош її тато,
 Там радости забогато,
 Та перестав вже терпіти,
 І відвідав свої діти.
 Дочка татови казала,
 Зараз ніж йому подала,
 Щоб картоплі оббирати,
 Бо тут треба працювати.
 Не так тату тут живуть,
 Їсти дурно не дають,
 Хто працює і щадить,
 Той ніколи не бідить.

22. Як жида вибирали за радного?

Раз захтілося жидови великої слави,
 Маєтку вже доробився а ще хтів до ради.
 Як осягну тую славу, той побільшу дохід
 І веселий тоді вийду у сабаш на прохід.
 І запросив жид до шинку, всіх виборців має,
 Мід й пиво дає пити, тай ще решту обіцяє.
 Ой таких то господарів справді не бувало,
 В коршмі повно, по шклянці й не стало.
 А жид ходить і рахує, всі голоси має
 І котрому лиш замало, тому зараз доливає.

„Пийте — пийте господарі! нині не боргую,
Тільки голоси свої віддаєте, все вам подарую.“

Господарів, що в коршмі за голоси пили,
На другий день до читальні, усіх запросили.
Був господар там порядний, що звався Микола,
Послухате добрі люде, що то за промова.

„Сором у коршмі сидіти і там робити справи.
Жиди через той наш нерозум, дідичами стали,
Та ще й вам викрикають, недовірки в очи.

Нащо Гойови право знати, як він сам не хоче.

Той нерозум наших братів жалем огортає,
Найдорозше святе діло, він його не знає.

Мої браття тут не можна, от так ворогувати,
Ви громада, рідня наша, дорога нам як мати.

Братя милі! таж ви вільні, як сокіл у поли,
Ваші тати, ваші діди ходили в неволи.

Таж ми браття кість від кости, козаків правнуки,
Учимося ми просвіти, бо нам тра науки.

Тож не треба мої братя, на чужих спихати,
Як ми хочем у народів, гідне місце мати.

Так Микола до них всіх, почав промовляти,

Що просьвіти і нам треба, щоб себе пізнати.

Озвалися господарі, що того не знали,

На другий день усі разом, до виборів стали.

Зареклися господарі, що не будуть пити,

А жидкови за пиво, треба послужити.

І жидок вже надійшов, щоб наперед стати,

Тільки біда, що не мігся через гурт пропхати

І почав людей тручати, жидок дуже впертий

І на переді він став а жупан обдертий.

Ану Срулку голосуй, як сумліне каже

А Сруль кричить на людий, так насія враже!

„Та з злости жаль я маю, на цілу громаду,
Я йшов собі наперед а жупан йшло з заду.“

Було Срульку йти разом, жупана не лишати,
Але воно має право, так нерівно тяти

І по всіх уже виборах, кажуть громадяне,

„Давай Срульку обіцянку, бо й решти не стане“.

„То не за таку роботу, я вам обіцяло,

То за радни не за жупан, що нерівно тяло.“

Махнув рукою і пішов, нічого тут впоминатись.

На другий раз до виборів вже не хотів пхатись.

23. Скупар.

Доробився Василь і Анна більшого маєтку,

Мав будинки і худобу, ще й гроші калитку,

А до того не мав дітей, крім одної Варвари,

Та скупарем був у селі, що не було пари.

Збіже часто продавав, на велику міру,

Але в церкві не давав Богу на офіру,

Навіть сотика не дали, на добродійні ціли,

Якби так могли обоє, то й гроші би їли.

Так за грішми все трясся, давби голову втяти

І журился, щоби міг, на другий світ взяти.

Таку вдачу скупаря мав він ще із малу,

Сховав гроші над водою в вербу порохнаву.

Довгі часи так стояла верба над водою,

Аж надійшла велика вода із весною,

Та забрала тую вербу, з грішми порохнаву

І занесла пару миль, в толоку мокраву.

Знов випадок в пару час, хатина згоріла,

А сам їхав попід гору, звернулася фіра,

Василь з жінкою в долину, з возом покотились.

Жінка тяжко потовклася, а коні побились.

Дві неділі по випадку жінка хорувала,
За маетком так тужила, що й духа віддала.
А дочка знов попеклася, померла ще в літі
І старий один лишився, бідити на світі.
Слабість его підкосила, що не міг робити,
Взяв торбину та пішов, в світ хліба просити.
Ходив село від села, як старець скривився
До одного господаря, на нічліг впросився.
І як трохи відпочав, почав говорити,
Що маєток колись мав а мусить бідити.
Запалив будинки грім діти повмирали,
Вода взяла ту вербу, де гроші держали.
Жінка теж мені померла, я один лишився,
Ні одежі ні хліба, щоби покріпився.
Слухав всего господар той і сам задумався
Знав про вербу і про гроші, не в перше дізнався.
На весні, якось у повінь, він вийшов із хати,
Та взяв гак із собою, щоб дещо злапати
І злапав вербу на воді, а як став рубати,
Нараз із неї посипались золоті дукати.
Ясно стало йому в той час, чиї це дукати
І призадумався над тим, якби їх віддати.
Задумалась жінка теж і каже — маєш гості,
Возьми гроші в калитку і постав на мості.
Порадились, так зробили, дідунєви тому,
Як буде йшов через міст, до свого дому
І з богача бідним став, дуже їх дивує.
От най гроші свої возьме, та най не бідує.
І справили дідуня, через міст до дому,
А дід собі подумав, як у світі сліпому,
Нераз сліпі заплачуть, нещасливий той їх зріст.
Ану я ся зажмурю, чи потрафю йти без міст.

Не довго ся надумав, на мості ся зажмурих,
 Гроші свої оминув, аж за мостом ся спинив.
 А гоподар і його жінка, на нього вважали,
 Як дід гроші оминув, сами їх забрали.
 Так звичайно на світі, між людьми буває,
 Навіть богач збідніє, як щастя не має.
 Правда — щастя хто здоров і ще — хто працює,
 Не покине до смерти, хто його шанує.
 Можна бути ощадним, за світ памятати,
 Бо маєток весь оставиш, як будеш умирати.
 Воно правда таке є, щоб не всюди дати,
 На то розум Господь дав, щоби памятати.
 Не тримати знова грошей, щоби гнили в скрини,
 Тільки роби як руками, грішми так що днини.

24. Біду таки не навчив.

В зимі це як звичайно, по селах буває,
 Мужик збіже продає, що в літі збирає.
 В ярмарковий день везуть і так ся торгують,
 Дещо збіжа продадуть на весніж купують.
 Так і Проць у місто їхав дещо зторгувати.
 Жінку лишив при хаті дітей пильнувати.
 Як їхав він дорогою, під горою спинився,
 Та побачив як господар, з жінкою сварився.
 Жінка їдучи з чоловіком, стала на дорозі,
 Ганьбить його називає, і сидить на возі.
 Така жінка, що свариться, каже Гриць зі злости,
 Їй коби так се на мене, рахувавби кости.
 Жінка вчувши се від Проця, зараз аж збіліла,
 Мислить собі, що на карк я тобі присіла
 І по такій авантурі, в місто потягнулись,
 А в місті прийшла до Проця, щоб ви здоров були.

Я вам кажу, що мій муж, подібний дурному,
Через те я й не хочу, їхати з ним до дому.
Чесний прошу господарю, я з вами поїду,
А із вашого села, пішки собі піду.

Га! подумав собі Гриць, не добре ти кажеш,
Впрочім сідай там бідо, ваги не заважиш.
І розсілася на санях, Проць коні поганяє,
Аж приїхали до Гриця, він наче нічого не знає.
Злазить з саний, та входить до хати,
І до Процевої, жінки добрий вечір мати.
Жінка Гриця, як звичайно просить гостя сісти,
А ця як у дома розкричалась, давай мені їсти!

Розгорнулась із одежі, чоботи зсуває з ніг
І так хутко розібралась, лагодиться на нічліг.
Що за гостей ти привіз Проциха питає,
А Проць її відповів, що він сам не знає.
Просила мене в місті, щоб на сани сісти,
Тепер увійшла до хати і давай що їсти.
Терпи жінко те нині, от най біда гине
А я завтра, як її виблю, сама нас покине.

На другий день біда встала, так дуже раненько
І знов кричить давай їсти і то ще борзенько.
А Проць каже не йдеш бідо, ти хочеш набрати?
Біда каже, зачіпивесь, будеш памятати.
Та Проць довго не втерпів, біду обробляє,
Вонаж взялась за підбоки і в гору шуляє.
Проць кочергою лиш бе, місця не минає
А біда ему на тоє, так відповідає.

Ще ту не бив, ще ту не бив, чорт сего не знає,
Надулася як ропуха, тільки позіхає.
На останку вже змучився, ногами копає,
Біда каже забий мене, на тоє чекає.

Та Проць собі подумав, перестав її бити,
 Може краще з бідую, щоби помиритись.
 Шкода мені моєї жінки, бо ми добре жили,
 А з бідов піду до суду, щоб нас розсудилили.
 В суді кажуть, чого хочеш? та він жінку має.
 Біда каже, перше знав а тепер не знає.
 Та він мені присягав, що буде мя сватав,
 Тепер мене за тоє, добре покалатав.
 А тепер я не вступлюсь, хіба де загину,
 Або мені даш маєтку свого половину.
 А Проць каже „най буде“ маєток набуду,
 Та не буду мав гріхів і біди ся збуду,
 Шість кавалків поля мав і одну корову
 І паристі конята, що їздив в діброву,
 Три кавалки поля дам і одну конину,
 Тільки біда з коровов, дати половину.
 Та Проць каже за корову, дам тобі конину,
 Бідаж каже, що корови давай половину.
 Треба твою корову на двоє рубати,
 Аж погляди, я відчиплюся від твоєї хати.
 Бери бідо сокиру, та рубай на двоє.
 Біда каже, не буду, бо то діло твоє.
 Взяв Гриць в руки сокиру і вже хотів рубати.
 Біда каже не треба, тепер будеш знати.
 Бо ти немав зі мною, жадної провини
 І я тепер не хочу, твоєї половини.
 Ти хтів біду навчити, то не твоя сила,
 Було носа не пхати, де я посварилась.
 Правда як ти мене бив, хтівесь тіло дерти,
 Таки біду не навчивесь, до самої смерти
 І так собі запиши ту памятку мою,
 А я собі іду в світ і буду бідую.

25. Зарібник.

Був на селі зарібник, звався Іванко.
В літі робив на полі, в зимі полотно,
Та робив він коло хліба, й робив так ремесло,
Не зазнав він гаразду, тільки горе завше зло.

І дрантивий усе босий і голоден все ходив
І наперед вже набере, щоби потім відробив,
Та мав сина маленького, все ним ся журих,
Мій Данилко, що на старші літа не бідив.

От Олено возьмім свого Данилка,
Даймо в школи най навчиться, буде за панка,
Буде йому лекше жити і не буде він бідити
І нам трохи допоможе, щоб в староти нам прожити.

Як порадилися, так зробили, дали сина в школи,
Самі гірше так гарують в літі так на поли
І бідному часом в школі, теж є вигіднійше,
В літі холод, зимна вода, а в зимі теплійше.

Походив так кілька разів, а Іван гарує,
І Олена вже ослабла, на уха не чує.
Так Господь Бог допоміг Данилка навчити,
Став при суді урядником, щоб людей судити.

Благословила Олена сина вже на пана,
Сама борше вже померла, зіставила Івана.
Іван старий і збіджений, не може робити,
А ту встидно межи люди йти хліба просити.

Трудно житя провадити, панови з Іваном,
Та щоби ся здибати з тим хлопским лахманом.
Ще до того проявиться пані Данилова,

Як ти тата ту спровадиш, то я шур до Львова.

Іван собі подумав, от молоді діти,
Краще мені окремо від дітий сидіти,

Та син знає, що я старий, не годен робити,
 Пришле мені пару грошей, то я буду жити.
 І написав лист до сина, щоби пригадати,
 А син кинув до коша і почав співати.
 Купець давай, жінка давай, щоб діти прибрати,
 Татунєви булоб ліпше, щоби зачекати.

Ну а старий хоче їсти, сірак полатати.
 Пішов в село, щоб до сина другий лист писати.
 І сердега він від сина вістки дожидає,
 А син знову до першого, бо грошей не має.
 Старий в дома не терпить, ще мав хліба в торбі
 І повандрував до міста, що було на горбі.
 А старенький допитався там до свого сина,
 А він собі подумав, от вже є гостина.

Він такої гостини не хотівби знати,
 Та відправив татуня, щоби зачекати,
 А сам справу розсудив, положився спати,
 А старенького вже й ноги зболіли стояти.
 Та увійшов сам старенький, щоб сина збудити.
 Давай сину мені грошей не ма з відки жити,
 Вставай, вставай мій пане, мій дорогий сину,
 А я тебе уважав за свою дитину.

А ти нині є паном, тата ся цураєш,
 Щоби йому помочи, ще тим ся встидаєш,
 І Данилко все вислухав і сам справу розсудив
 І від тогди татови Данилко платив.

І так по той час Данилко вже знав,
 Тато його навчив а він тата мав.
 Тато так робив, як тати повинні,
 Діти мають бути за то доброчинні.

Часом так буває а навіть богато,
 Що діти невинні, але винен тато.

Але все тато для дитини дбає
А дитина тата потім ся цурає.

26. Доморослий пан.

Був собі пан багатий
А мав з відки жити
І мав сина одинака,
Що не хтів ся вчити.

Тільки вживав гаразду,
Від панської слави
І всего мав достатком
І робив забави.

І виріс він великий,
Гарний був до всего,
Ні читати ні писати,
Не вмів нічого.

Його батько вже на старість
Почав ослабати,
Щоб остатну свою волю
Синові сказати.

Пишу тобі мій маєток,
Що ти його знаєш,
Тільки сину підпишися,
Що його приймаєш.

А син з того жалю не міг
І слова сказати.
Не жаль було йому тата,
От не вмів писати.

Ну і носом підпишися,
Треба в світі жити.
Зараз крикнув до фірмана,
Коні заложити.

Запряг фірман чотири коні
 Треба панувати.
 Гайда їде аж до Львова,
 Вчитися читати.

Заплатив пан за науку,
 Щоби не годитись,
 Здав він іспит і матуру,
 Хоч не хтів він вчитись.
 Вдоволений, не мав муки,
 Бо він грошей досить мав
 І ще просив учителів,
 Щоби його фірман здав.

Так і фірман здав матуру,
 Бо пан добре заплатив
 І ще панови не решта
 Учителів попросив.

Витягнув пан свої гроші,
 Що мав ще в кишени,
 Най ще мої коні здадуть
 І буде все вчене.

О! випрошуем сего вчинку,
 Пане доморосли,
 Тут не здають коні іспиту,
 Тільки самі осли.

27. Злі духи.

Раз в рік на Богоявлення по різдвянних святах
 Ходит піп із свяченою водою по хатах,
 Від хати до хати весело прямує,
 В хаті водою кропить і колядує.

Та не всюди по селах люди звичай знають,
 Як піп прийде в хату, вони ся ховають.

А був один господар не тих дуже бистрих,
 Просив попа, щоб кропив всюди тих нечистих.
 Як всюди, то всюди піп ходить з кропилом.
 Застав в шопі Марка, сховався з Гаврилом.
 Покропив так водою, ті нечисті сили,
 Що в білий день в шопі від него там скрились.

А в коморі также жінка ся сховала,
 Маленьку дитину на руках тримала.
 Піп і тих покропив, сам пішов до хати,
 Побожного господаря він почав питати,
 О ви пане господарю, на духів нарікали
 А то ваші власні діти від свяченого ховались.
 А господар завстидався, вже не міг терпіти,
 Правда, що то не є злі духи, тільки мої діти.
 Піп відповів господареві, що то также є гріхи
 Посилати своїх дітей, де мешкають злі духи.

28. Хрестини.

Петро з роду Українець, та був син Данила,
 За жінку взяв собі польку, та подружилися,
 Петро здоров був, порядний, чесно собі зяробляв
 І не думав, що він Польку взяв.
 І обоє присягали, щоби вірно собі жили,
 Тільки жінка вроджувала, що він Петро син
 Данила.
 Так пару час проживали, народилась дитина.
 Всі здорові, вдоволені, вдарував їм Бог сина.
 Каже жінка, мій муж добрий, хочу з ним прожити,
 Тільки сина на Поляка мушу его охрестити.
 А Петрож на це відзиваєсь, „і я тебе поважаю,
 Але сина Українцем охрестити я думаю.

Впрочім я муж своїй жінці, мусиш ся корити,
 Я на себе і на тебе, мушу заробляти.
 Так обое маєм жити і маєм терпіти,
 Спільно маєм працювати й виховати діти.

Тоді жінка закричала і я тя шаную,
 Як не буде син Поляком, то я протестую.
 Правда, Поляк всюди вільний, де він тільки піде,
 Українець нещасливий, кожний на нім їде.
 Петро каже, що і син може на нас мститись,
 Не позволю на Поляка дитину хрестити
 Яко батько так бажаю Українцем, щоб син став
 І на людях не поїде і нас буде шанував.
 Добре тато не дозволяв з Полькою женитись,
 Вона буде так що тижня два борщі варити.

29. Господар і наймити.

Був господар Гарасим, Богачем го звали,
 Тримав собі наймитів, щоб йому помагали.
 На роботу дуже прикрій, щоб маєток мати,
 Тільки їсти не давав і скупий до плати.
 Було в него наймитам, так тяжко служити,
 Та вийшов раз він із одним, на поле косити,
 Та Гарасим попоїв і косов махає,
 А наймит був голоден, ледви дерлюгає.
 Живіт йому загнувся, аж ремінь злітає,
 А Гарасим на тее, так відповідає:
 „Соломи за ремінь можеш напхати,
 Але пок'с за мною мусиш підтягати“.
 Не дав їсти, відпочати а в животі худне
 І ще кричить борше коси, бо ось—ось полудне.
 А Гарасим мав лікарство, тої голоднівки,
 Місто води він попивав потрохи горівки.

А той тягне бідачисько, долю проклинає,
 На що Пан Біг добрих людей на свігі тримає.
 Аж у вечір покинули і пішли до дому,
 А газдиня наварила господару свому.

Наварила пирогів а вона то знає,
 Наймит один пиріг зїв а кілька ховає,
 А Гарасим то поглянув, та почав казати,
 Здалобися по вечері трохи погуляти.

Бідний наймит і не рад а мусить гуляти,
 А пироги з за ременя почали падати.
 Так той наймит став ще покірнійше,
 Як настала зимонька, стало йому гірше.

Хоч покидай, хоч служи, не дають йому їсти,
 Раз позволив Гарасим, коло стола сісти,
 А газдиня так зі злости, на бік подивилась.
 На бери їдж бараболі, що свиням зварила.

Гарасим їсть ковбасу, наймит бараболі,
 Гарасим відзиваєсь, наївся доволі?

Що до волі бараболі, та ще нелуплені
 А ви їсьте ковбасу, так як пани вчені.

Так ледарю бараболі треба смакувати,
 Як я кажу їсь ковбасу, ти мусиш казати
 І кажи так, що їм ковбасу смажену,
 Бо як скажеш, що нетак, то я тя нажену.

Так, так газдо ковбаса, аж тепер смакую,
 Вам газдине дякую за ковбасу тую.

Так той наймит заїдав ковбасу щоднини,
 Так голоден все ходив, гірше худобини.

Дуже тяжко в Гарасима той рік дослужився,
 Не міг бути вже на другий, до Жида наймився,
 А Гарасим не жалував, буде знов слуга,
 Тай настали інші часи, тай інша доба.

Другий наймит на початку почав ся годити,
 Кілько мені заплатиш, що буду робити?
 Вечір вільний від роботи, щоб піти на прохід.
 А Гарасим задумався, що буде за дохід?

Що неділі на музику піду я гуляти,

А ви самі мусите худобині дати.

Прийшли жнива, а Гарасим почав вже й просити,

Щоби наймит пішов в поле, та поміг косити.

Вийшли оба, стали, косять, вже не підганяє.

Наймит з заду підкошує і собі співає,

Надлетіли шпаки купов і всі цьвіркотять,

Наймит каже до газди: „зазулі летять“.

Газда каже, „де зазулі? а видиш шпаки“.

Наймит каже, я покину і косить сами.

„Зазулі, зазулі“ — Гарасим сказав,

Тільки їх в купі еще не видав.

Засміявся наймит до свого газди,

Щоб здорова газдиня несуть пироги.

От ви газдо покидайте, будемо снідати,

Та зі злости газда почав і собі співати.

„Косив я, косив ти, то ти покіс а я три,

То як їсти пироги, то я один а ти три“.

А газдиня, як то вчула, почала скакати,

Наймит знов засьміявся і почав співати.

„Ой на тобі наймиточку, сніданок з обідом;

А як ще буде замало, то доложиш хлібом“

Газда гірше став недобрий, вже не відзиваєсь,

Наймит за ним підкошує і далі співає.

„Сонце ся сховало за високі гори,

Піду до Канади, заглибоке море“.

І співанки так зробив і таке ся стало,

Було таких наймитів у нас не дуже мало.

Потім газда вже не міг дати собі ради,
Поволеньки поїхав й собі до Канади.

30. Що то промисл?

От зійшлися до поради: Василь і Данило,
Проць, Іван, Яків і Гаврило,
Семен, Микола, Стефан і Гнат,
Петро, Павло і старий Сафат.

Пилип бідний стояв з заду,
Хтів слухати таку раду.

Промовляв межі ними той старий Сафат.

Слухали його поважно, чи чужі, чи брат.

От промисл на світі до чого доводить,
Оден, що придумав а другий вже зробить,
Все то видумає людська природа,

А все щось инше, а все инша мода.

Носять капелюхи такий, як коновка,

А жінки, як кухня а під нев головка.

Та стань та дивися, він вже їде паров,

А другий поїхав в горі понад хмару.

А Гнат відіззався, щоб ся на тім стало,

Та того чуда на світі немало.

Машини косять і вяжуть снопи.

Машини оруть, та не так, як ми.

Тай ногами шиє, тай ногами грає,

Таке чудо вийшло, машина співає.

Іван відоззався та перебив Гната,

Перепросив разом і Семена свата.

Що він був в світі, справді видів диво,

Пливуть попід воду, та ще й як живо,

Ані не залеться і там всьо знає

І ще до других з відтам стріляє.

Ще позволив слово той старий Сафат,
Був в місті великім, его Яків брат,
Як там будують хати на купі,
А більше як двацять і разом при купі.

А в нас дві щипить, як на бульбу ями,
А що вже незгоди, то як межі псами.
От бідний Пилип, що з заду стояв,
Бесіду братів під розвагу взяв.

Він також видів, як зерно сіє
І таке чудо, як курята гріє.

Все те на світі роблять машини,
А чоловік з голоду мало не загини.

Максим каже, що він также знає,
Видів трубу довгу, як горальня має.
В ню пани ся дивляють у таке віконце,
Та знають кілька миль є на сонце,

Потім відозвався Гикавий Петро,

Що він теж видів у світі не одно.

Йому дивно стало не спав цілу добу,
Як мерця ховали а він йшов до гробу,

Хоч душі не мав, а ще кроком йшов,

От Павло видів, був тогді зі мнов

Вже є машини на світі до всього,

А від смерти не ма ні одного.

Щоб обдарувати життя чоловіка,

Все то забирає із всего світа

Чи хлопа, чи пана, навіть худобину,

Все то переходить на кождую днину.

За той увесь промисл, щосьмо говорили,

Як макове зерно протів Божої сили,

Та сила Божа все переминає,

А що ще зробить, то ніхто не знає.

31. Циганський празник.

Сидів собі Циганиско, мав також сусідів,
 Просить всего, що видить, де він тільки піде.
 А найбільше нарікав на сусіда свого,
 Меле та їсть, меле та їсть, а більше нічого.

Коли прийду, а він їсть, або везе до млина,
 А як скажу дай мені, то він каже, що нема.
 От мужик Гречкосій, та ще Скачиборозда,
 Мені каже поможи, ніби я его слуга.

А нам Пан Бог наказав, щоби не робити.
 Щоби тільки їздити і в людей просити.
 Я так прошу, бо не маю, навіть хліба кришки,
 Бо Пан Біг нас записав до бідної книжки.

Циганови надоїло, кожного просити.
 Де приходив заставляють його молотити.
 Циганиско як лиш може, так ся вимовляє,
 Ліпше піти в свято, як празник справляє.

Циган любив на весіля, на празник ходити,
 Бо там дають смачно їсти, ще й горівку пити.
 Так на празник Циганиско трафляє на час.
 От добре таточку, від вас та до вас.

Ну а до вас коли? господар сказав,
 Та ти хочеш в мене їсти а ти, щоб не дав?
 Якби Цигана попарив горячим окропом,
 Нє може вже відмовити, що робити з хлопом.

Вже жінка чорна, а діточки голі,
 Як воробці свищуть в дрантивій stodolі.
 А господар повідає, я тебе приймаю,
 Що ти чорний, а я білий, тим я не встидаюсь.
 Добре мої дорогенькі, ви господар гідний.
 Прошу прийдіть і до мене, хоч я Циган бідний.

Став господар, задумався, нарешті питає,
 На котрий день у Циганів празник припадає?
 Добре кажете таточку і кумоню дорогі,
 Наш празник припадає, як маємо що в гуні.
 Не забудьте де я сиджу, я є брат Іванів,
 На наш празник припадає Великдень Рахманів.

А господар не дарує, хотівби ще знати,
 Як Цигани на празнику, будуть його приймати.
 Довідався тай приходить, Циган його приймає,
 Перед кума кладе яйце, тай ся оглядає.
 Сам сідає коло кума, дещо приповісти.
 Кум не свиня на празники ціле яйце зісти,
 А кум вдає, що не чує, дуже їсти хоче,
 З дому вийшов голоден ще тамтої ночі.

А Циганка ще додала трохи душинини,
 Та кумови смакувала, що була з конини,
 Як звичайно по обіді і забава мила,
 Подякував Циганці, що смачно зварила,
 Відповіла Циганка, старенька висохла,
 Подякуйте і панови, що конина здохла.
 Так кумови зогидив, той коняка панський,
 Кум вже більше не ходив на празник циганський.
 І Циган вже по той час празники покинув,
 На попарастас вже ходив, щоби не загинув.
 Раз був Циган голоден, хотів їсти, пити,
 Почав жінку нефайну друком обробляти.

А Циганка не дурна, вона так хотіла,
 Утікала на парастас, щоб ся там наїла.
 Циган довго не думав, що має робити,
 Побіг зараз за жінкою, щоб ся пожити.
 А Циганка побачила, почала ся крити,
 Циган кричить пустить мене, я її хочу вбити.

Просят люде Циганів, щоби ся не били,
Вспокоїли обоїх, за стіл посадили.

Дали їсти в мисці кашу, на ній були шкварки,
Щоб Циган ласо їв і не робив сварки,
Та з одного боку миски всі шкварки зібрав,
Перекрутив мисков, і таке сказав.

Людоньки на здоровле, щоби я зробив,
Свої жінці, як ті мисці голову скрутив.
Намастили і другий раз, Циган загортає
І на жінку відказує, щастя вона має.

На останку люди кажуть, щоби ся молити,
А Циганови причулось, щоб горівку пити.
Так Циганя попилися, вже було по всему,
Обое так хиталися і пішли до дому.

32. Яка служба в двох панів? (Якимко)

Раз Якимко в двох панів нанявся служити,
Раз він якось провинив, стали його бити.
Трудно було обидвом панам догодити,
Щоб одному і другому, разом все зробити.
Нераз Яким на панів щиро подивився,
Буки його не минуть, щоб тільки спізнівся.
Якимкови в двох панів служити надоїло,
Оба били в одно місце, дуже його боліло.

Оден тільки покидає, другий починає,
Якимкови та заплата, що синяки має,
Панам стало ніяково, таке видумали,
Щоби Якимків задок розпарцелювали.

Зійшлися оба пани і закликали слугу.
Ти бий в одну половину а я буду в другу.
Та не довго по тій згоді пан, як злости набрав,
Знов Якимко по всім задку буюків нахапав.

Та ще ліпше на колоду Якимка простер,
 В половинки обі набив, мало, що не вмер,
 Бідачиско ледви встав, нема що й казати,
 А другий пан надійшов, почав ся питати
 Чого плачеш негідний, лінивий Якимку?
 Він відповів, що пан бив у вашу половину.
 А видиш неробо, треба його навчити
 І як злапав Якимка, почав ліпше бити.
 Так по обох половинах почав гаратати,
 Йому тепер в двоє віддам, буде пам'ятати,
 Тепер буде розумів, яка була згода.
 Так Якимка набили, задок як колода.
 Вже Якимко не хотів, в двох панів служити,
 Бо не годин обидвом, разом догодити,
 Не скаржився вже панам і більше нікому,
 Бо вже практику скінчив на задкови своєму.
 Нераз у нас так буває, як дехто питає,
 В кого служить і за що? то він сам не знає.
 От служить, аби служив чортови, чи Богу,
 А шанують его люде гірше, як безрогу.

33. Защо чортови свічку купила?

Раз жінка побожна дуже ся молила,
 Всім святим у церкві свічок накупила,
 А купила ті свічки всі під одну міру,
 Щоб горили всім святим і Богу на офіру.
 Та за дверми був образ, мало його й видно,
 Змальований на нім був найстарший Антипко.
 Пішла жінка за двері, й там подивилась,
 До образу чортови свічку вчіпила.
 Як світила всім святим, йому засвітила
 Побачили то люде, що ти наробила?

Та офіру чортови — то племя вороже,
 Він нікому не поміг й тобі не допоможе,
 З давних давен усе лихо з людьми ся поводить,
 Щоби людям помагати, то він лиш шкодить.
 Зараз згаси тую свічку, щоби не горіла.
 А вона їм на те, таке відповіла.
 „Не за те я йому тую свічечку приліпила,
 Щоби мені помагав, як буду просила,
 Я молюся до сьятих. прошу в кождім кроці,
 Як буде Бог помагати, щб він став на боці,
 Я не прошу в него ласки, ні жадної вигоди,
 Тільки, щоби дав спокій і не робив шкоди.
 Така мала свічечка не зходить вам з дива.
 Є на світі білі чорти, я би і тим купала.
 Правда вони ще страшніші, хоч рогіє не мають,
 В кождім місци і в хаті людей нападають,
 Свічка йому не допоможе, ні свячена вода,
 Завше голий і голоден, бо він чорт є з рода.

34. І старому придається школа.

Прокіп був господарем, та сином Варвари,
 Тільки піяк налоговий, не було йому пари,
 Так що днини йшов до коршми, хробака морити,
 Як все прийшов не мав грошей, далі за що пити.
 Жид уже більше горівки не хотів давати,
 Прокіп зі злости до Жида став таке казати.
 Слухай Жиде, арендаре! я тебе питаю,
 З тобою я сидів, нічого не маю?
 Я до коршми приходив а ти все сидів,
 Я горівку добре пив а ти за те добре їв
 І я нераз заспівав, а ти бормотів,
 То я остав бідаком, а ти збогатів.

Горівкою ми оба щодня торгували,
Тільки я її все пив, а ви наливали.
Працювали ми оба, та кожної днини
І нераз була помилка, з твоєї причини.

Жидок каже, що не мав помилки ніколи,
Я за це учився і ходив до школи.
Тобі Прокопе й не треба про це мене питати,
Бо ти в школу не ходив, не вмієш читати.

Прокіп собі подумав, не ма з відки жити,
Вже хоч старий то піду, до школи учитись,
От біда дошкулила Прокопови самому,
Вийшов з коршми від Жида і пішов до дому.

Свою жінку виправив на роботу в полі,
Знайшов книжку на стежці і пішов до школи.
Як учитель це побачив, Прокопа питає,
Учитися прийшов і книжку виймає.

На Прокопа учитель щиро подивився,
Запізно вже Прокопе, щоби ти навчився.
Якщо пізно, я прийшов учителю пане,

На другий день я прийду, до школи вже з рана.
Прокіп дуже раненько до школи прийшов,
Учитель на тоє сказав йому знов.

„Запізно старушку ходити до школи,
Треба працювати, ідіть ви у поли.

Треба слухати вчителя, Прокіп відповів,
Бере з собою в поле книжку, щоб читати вмів,
Вийшов Прокіп аж на поли, книжку розложив,
Та на щасте хтось у книжку гроші положив.

От старому наука гаразд ані снівсь
І знов Прокіп поволи майна доробивсь.
Прийшов Жидок до Прокопа, став його питатись,
Де ти тільки грошей дістав, щоб богачем стати.

Дістав я ще в школі, як кінчив науку,
Та знийшов я у книжці, як читав азбуку.
Мій любий Прокопе і вас не покину,
Тільки мені подаруйте грошей половину.

Ти з мого маєтку не дав половини
І ще гроші тобі дати, з якої причини?
І я тебе Прокопе просити не буду,
Коли грошей не даєш, то скаржу до суду.
І доніс Жид до суду, що велика шкода
І для мене в суді буде надгорода,
Суд на то згодився і Прокопа візвав.
Слухай, з відки грошей так багато взяв?

Каже Прокіп в суді „я ходив до школи,
Знайшов я у книжці, як читав на поли.
В суді відповіли, то дуже давно,
Іди ти до дому, це твоє майно.

Давай, це вже час, хто то памятає,
То цей старушок шістьдесять літ має.
А ти Жидку впертий, хочеш нагороди?
Підеш до тюрми на цілих два годи.

35. Чия біда найбільша?

Був собі бідний Жид, не мав свої хати,
Ходив з села до села кожухи латати,
Як увійде в село, кричить попід хати,
Чи не маєте газдиню кожух полатати?

Дуже мало заробляв, заледви, що стане,
Так за тиждень відсилав своїй жінці Хани,
Щоб за хати заплатила, діточки прибрала
І на сабаш хоч маленькі свічки купувала.

Найменшої хатини в селі не минає.
Вчула бідна вдовиця, Жидка закликає.

Недовго вони годились, кожух полатати,
Ще вимовив собі Жид, щоб бараболь дати.

Жид сів собі на столик і робота пішла в рух.

Прийшов сусід бідненький, полатайте мій кожух

Тільки тяжко обидвом було погодитись,

Бо цей бідний і той бідний, не мав чим платити.

Просить сусід полатайка, спустіть, спустіть пане.

Я нічого нині не їв з діточками зрана,

Жінка слаба вже від року, хорує на ногу,

А пан мене викидає з хати на дорогу.

Вам ще добре, що вмієте кожущину шити,

А я в дворі подвигався, не можу робити,

От біда слабому, не ма в відки жити,

А ту встидно межи люде, йти хліба просити.

Відозвалась і вдоиця, зараз у тій хвили,

Спустіть мені пане хоч сотиків штири,

Ой я бідна ні до ліса, ані до млина,

Нема гадки, всюди мушу, до роботи йти сама.

Тай діточки тоті маю ще такі маленькі,

Вже найгірше, що на світі сироти бідненькі.

От зійшлися усі трое, кожде нарікає,

Що найбільшу на світі вона біду має.

Жид вислухав одно й друге, потім подумав

І за хвилю до обоїх, от таке сказав.

Ті всі біди причепім до одного кілка,

Побачимо чия більша з межи нас біда.

36. Згода і незгода.

В світі так буває і так воно є,

Жиють собі в світі добрі сусіди,

Як то люди кажуть, що згода буде,

Найкрасшій будинок, незгода руйнує.

Меже людьми є бідні, що всего не мають,
Та що їм потрібно вони позичають.

Треба на все грошей, невелика сума,
Немож все купити, то кум зичить в кума.

Той йде зичить муки, а той зичить хліба,
Так ся в селі має в кожного сусіда,
Сей борони зичить, а той зичить плуга
І нераз за тое повстає наруга.

Нераз посваряться і в селі голосять
Потім один другого за кума просять
І знов собі зичуть, всякого добра,
Аж надходить світова війна.

Одних у військо кличуть, а других лишаютъ,
Одні хлібець зносять, а другі копають.
Жінці взяли чоловіка, а діточкам тата,
Сиротам опіку, а сестрі брата.

У того коні, в цього корову,
У одного збіжа, в іншого безрогу,
Цей утратив ногу, той утратив руку,
А того взяли до тюрми на муки.

І місто опіки ворог збиткуєсь,
Пошестъ загостила, людей десяткує,
Не один життя віддав, щоби вільним стати.
Пан сиротів його вигнав із скарбової хати.
Нарід поріжнився, настала незгода,
Стала інша влада, та вже інша мода.
Добре собі жили, як рідні брати,
Тепер розійшлися по чужих в найми.

Дмитро вже фірман, Василь отаманом.
Прокіп вже згодився до свиней з Іваном.
От ці рідні братя у пана нанялись,
А за ними люди — невілними стали

Василь гавкав на дітий, а Дмитро на коні,
 А Прокіп з Іваном за людьми в погоні.
 Зайончковський той сам заяць, що перше писався,
 Дали йому иншу назву, щоб добре звивався.

До послуги і в роботі більшість до рахуби,
 Щоб язиком уже цвенькав, скрутилимυ губи
 І до нині вони бідять за слугів послідних,
 Щоби ними затровити братів наших рідних.

Та ми усі Українці, та одна порода,
 Чого тепер меже ними настала незгода?

Як щоб братчику пізнав ти працю й силу твою,
 Не возивбись ти так тяжко скарбового гною.
 Як щоб перше себе пізнав, потім свого брата,
 Тоді мавбись рівне право і вищу заплату.

37. Як Жид покинув ремесло?

Через село йшов Жидок, вступив до коршмини,
 Бо голоден дуже був, мало не загине
 І сів собі на лавку і тільки думав,
 Прийшов з двора економ і його се запитав.

Може боднар ти Жидку — я за ним питаю.

А Жид каже, що бочки направляти знаю.

Жид боднарства не вміє, за бочки байдуже,
 Тільки їсти, щоб дали, бо голоден дуже.

Як Жидиско попоїв, почав ся питати

На що треба ті бочки зараз направляти.

Та відповів йому пан, щоб огірки кисли,

А на воду Жидиско не мав навіть мисли.

Одну бочку оглянув, обруч набиває,

А ще другу пан хоче, Жидиско питає,

Ще капусту квасити пан відповідає,

А Жид далі нікого уже не питає.

Обручі в бочках підбив і став молитись,
Тимчасом пан загадав, щоб воду наляти.
Що ти зробив майструню? Пан його питає.
Наляв воду до бочки, а вода втікає.

Прошу пана ясного, я не майстер з роду,
Я лагодив на капусту, але не на воду.
Положили Жидка, дали двацять нагаїв,
То за тое майструню, щось задурно попоїв.
Як піднісся зі стільця, то Жидиско аж зіпрів,
Не треба було казати, що боднарство добре вмів.
Пошкандибав за село Жид відпочивати,
Чекай сему селови буду пам'ятати!

За буки ся не годив, воду наливати,
На капусту і огірки, щоби насипати,
Я обручів так не бив, як они мя били,
Тай при згоді за буки ми там не годились.
Пішов Жидок до міста і знов ся волочить,
Буде уже за кравця, боднарства не хоче.
В місті попит за кравцем, ще з нової моди,
А ту Жидок боїться, щоб не зробив шкоди.
Та що буде те буде, Жидок в їду вірив,
Пани несуть вже сукно, щоби майстер мірив.
Жид міряє і говорить, „два великі, три малі“.
Пани дивляться на майстра і на него стали злі.
Що ти міриш за великі, будуть з сукна бетешки.
Жид відповів, то не вмю, тільки пошию мішки.
Жид подумав то на перед, що він панам то сказав,
Бо пригода знов на буки, за дурно би нахапав,
Віддав сукно некраяне, що від панів ціле взяв
І ще друге сукно має, пан багатий йому дав.
То сим він ся не журить, це вже буде шити,
Бо пан казав, щоб на всіх поробити.

І сам собі у роботі Жидиско не вірив,
 Пішов до божниці і святих помірив,
 Нагавиці і шапки і то всім не стало,
 Бо з одного кавалка сукна було мало.

Як вже сукно покравяв і до купи всьо шіпив.
 Образ Бога поминув, бо пан ему не казав,
 Навіть всіх съятих прийшов пан, почав питатися
 Чи вже жупан готовий, буде відбирати.

Що майструню, вже готов жупан з сукна мого?
 Як зобачив кавалки для Бога святого.

На всіх святих робити, справді так казали,
 А за Бога ні словечка пан не споминали.

Ще не бачив пан кравця так свого роду,
 Не забагав до смерти таку нову моду
 І Жидиско покинув ремесло прокляте
 І вже більше не робив, почав торгувати.

38. Дідівські пригоди.

Каже Івась до жінки, нині день хороший,
 Пішовби я на ярмарок, та не маю грошей,
 Нема за що купувати дещо потрібнйше,
 А в прочім и піду, щоб було густійше.

До міста далека від села дорога,
 Коби гроші де знайшов, просить пана Бога,
 Боже, Боже поможи ми знайти хоч частину,
 Таки зараз роздавби бідним половини.

І пусгився йти в дорогу, було зо три мили
 І на щасте вів найшов аж сотиків штири.
 То я в Бога заслужив і в него я гідним,
 Половину тих грошей роздам тепер бідним.

Здибав діда сліпого, дав йому сфіру
 І дідови оповів, що під одну міру.

Нім я ще мав знайти, то я Богу обіцяв
І знайденого маєтку половину бідним дав.

Лід вислухав мужика, ми діди темнійші,
Дайте й другі сотики може ті важкійші.

Мужик і те вислухав і сотики другі дав,

А дід темний взяв у руки і до торби свої впхав.

Мужик видить, що не жарт, дід йому грошей не дає.

Просить діда, щоб віддав а нарешті бере бє.

По тій бійці діда просить, щоб віддав йому
решту,

Та мужика забрали зараз до арешту

Мужик сидів і думав, що так не бувало,

А дід у вечір пустився до дому помало

Та на той час мужика пустили з арешту,

Мужик іде за дідом, щоб віддав йому решту.

А далеко гет за містом стояла коршмина,

Дід до неї поступив в ній була гостина.

Забавився дідуньо з другими дідами,

А мужик став за двері, і се на діда гляне.

Як підпив си дідуньо почав жартувати,

Як потрафив мужика нині ошукати.

От мужик гречкосій, та ще скачи борозда,

Якби таку шапку мав, яка в мене є стара.

В руки свої взяв шапку, возьми брате посмотри,

Бо діди були всі сліпі, а було їх там аж три.

От шапка старенька, лата коло лати,

Поза ними наложені червоні дукати.

А за дверми мужичок, все то видів і все чув,

Як дід шапку наставив, а він підбіг і хапнув.

А що важка моя шапка? щоб ви таку мали.

Сліпі йому відповіли, що шапки не брали.

Впрочім гроші ми всі маєм, а ми сліпі так як ти.
 І ми маєм збаночок, а в нім стоять дукати.
 Повний збанок дукатів, з верхом їх намірив,
 Возьми в руки посмотри, тоді будеш вірив.
 Мужик знов підійшов і хопнув руками
 І вже більше не хотів за дверми стояти.
 А що правда, що важкий, він не шапці пара,
 Ті крикнули обидва, що то Божа кара.
 Перестали всі діди, так весело пити,
 Потім разом палицями почали ся бити,
 На помацки всі сліпі, один другого добре бе,
 На останку перестали, межинами ще хтось е.
 І вже більше від тоді діди грошей так не носять,
 Розійшлися по всім світі і знов в людей просять.
 А мужичок втік до дому, а дукатиків досить мав,
 По той час він з тих дукатів половини ще не дав.

39. Проповідь.

На проповідь в церкві піп голосив,
 Та віри Христової людий вірних учив.
 Слухали люди щиро науки,
 Як Ісуса Христа брали на муки.
 Люде щиро слухали і головами кивали,
 Як Ісуса Христа на хрест розпинали.
 Так сьвяте письмо піп той поясняв
 І на тих сплячих собі завважав.
 От прийшлисьте спати, почав їх сварити,
 Борше мігби бика, як вас навчити.
 Один господар, що в церкві був,
 Як піп бика згадав, добре то зачув.
 Як почув то слово, так веселий став,
 Як прийшов до дому і жінці сказав.

Піп голосив у церкві, Боже мій святий,
 Борше бика навчивби, як таких людей.
 Ми маєм бика, найби піп навчив,
 Щоби дещо вмів, рогами не бив.
 Ми старі люди, дітей в нас нема,
 Буде нагорода за того бика.

Порадилися і відвели, а піп подивився,
 Дали грошей і збіжа, піп на то згодився.
 Добре бика вгодував і зарізав для себе,
 А то решту попродав на всілякі потреби.
 І дав знати господару, що най не сумує,
 Твій бик уже адвокатом у Львові урядує.
 А господар утішився, не говорив й слова,
 Тільки набрав подарунків, поїхав до Львова.
 І як тільки той господар в місті допитався,
 Де мешкає той адвокат, що він биком писався.
 А господар допитався, свого не дарує,
 Питаєся від коли пан тутки урядує.
 Такі хоче доконати він своєї слави,
 А адвокат собі думав, що він йде до справи.
 А вже буде пятий рік, як я тут мешкаю,
 А що справи я вже мав, сам не памятаю.

Та ви пане пятий рік, таке говори?
 Тільки буде пятий місяць, як я дав вас вчити,
 Та ви були моїм биком, мали штири ноги,
 Писок більший і фіст з заду, на голові роги.
 Той адвокат вислухав бесчесну пораду,
 Господару дав в карок і коліном з заду.
 А господар по тій бійці незадовго в дома був,
 Думав собі дай го вчити, а він бити не забув.
 Ще повернув до попа, всю пригоду розказав,
 Що його бик сердився, ще й по карку я дістав.

А піп йому відповів, ваш звук оден бити,
 А я маю поверх сто, можу їх відовчити.
 От най вас Бог потішить і ще надгородить,
 А на той час попада з покою надходить,
 А що ваш бик поробляє? питаєся попада,
 Та що добре провадить, тільки еще трохи бе.
 От видити вже пан хлопом ся встидає,
 Сам недавно був биком, та не памятає.

40. І чорт хотів свободи.

Як була війна, то в тую пору,
 Кождий воював, щоб мати свободу.
 Тоді на все пекло чорт так заревів,
 Що з задрости тої аж на фіст присів.
 Як на світі людям стане свобода,
 Кождий її дістане, деж буде моя?
 Бо тепер настали вже такі часи
 І радились в пеклі чорти, хто їх роздає.
 Большевики каже — найстарший чорт,
 А сам протягнувся, як голодний хорт.
 Йди Антипку, та їм то скажи,
 Щоби свободу дістали і ми.
 І полетів чортик, тай замельдував.
 Вони відповіли, щоби в ряди став,
 Бо в нас хто хоче, свободу мати,
 Треба її враз із нами завоювати.
 Так і ти збирайся у салдати наші.
 Дали йому шапку, дали й камаші,
 Тут шапка не пасує, бо чорт має роги,
 Та ще без п'ятів великі ноги.
 А фіст довгий з заду, щобиь його сховав,
 Як догляне ворог, щоб тобі не втяв.

І салдат готовий, при боці винтовка,
 Маєш йти враз з нами, догори головка.
 Чорт тоді відозвався. ще я хочу знати,
 Защо то я буду так воювати.
 Большевики кажуть, ми вам допоможем,
 Як завоюєм, то оружжя зложим.

Ми в світі знесемо ту святую віру,
 Щоб ішли всі до пекла під одну міру.
 А чорт із утіхи аж зареготав,
 Буде вже менше в світі працював.

Виперся з ряду, пішов наперед,
 Дали йому нести тяжкий кулемет,
 Та кулемет в гору чорте витягай!
 Як побачиш людей, то зараз стріляй.

І подумав чортик, щоб грішника вбити,
 Всі гріхи від него собі залишити,
 То нам такої свободи не треба,
 Як грішника забю, то піде до неба.

От попався большевикам тепер у їх руки.
 Через таку свободу пішовби на муки,
 Та на муки від чортів грішникам не буде,
 Через мене самого, щоб я стріляв в люди.

Як подумав, так зробив, не хотів стріляти,
 Большевики не хотіли, свободи їм дати.
 Так чорт справи не дотримав і свободи не буде
 Тепер віра християнська позістане раз на все,

41. Смерть козака.

Пірав козак кайдану і пішов сам на війну,
 З ворогом сам воювати, боронити вітчину.
 Завзято він боровся, бо козацьку душу мав,
 Кулі його минали, але ворог в тюрму взяв.

Довкруги дріт кільчастий, в середині бараки,
 Там українські діти мучаться, завзятії козаки.
 Сидить козак у тюрмі і дивиться крізь вікно,
 Віє вітер з морозом і в тюрмі так холодно.
 Ні стелити, ні вкритися, на землю так лягають,
 Смірід і вогкість, нечистота, ще й воші кусають,
 Неголодні від ворога бійки, ганьби і погроз,
 Виганяли голих, босих за бараки на мороз.
 Усе ворог так пильнує, з крісом ходить з заду,
 Таку робить козакови нашому пораду.
 В такий тюрмі, такі злидні козак проживає,
 Незадовго смерть приходить його забирає.
 Голі, босі і голодні, тільки постать вже зісхла,
 Український цвіт найкращій забирає все земля.
 Кілька разом збираєся, йдуть на той світ перед суд,
 Питаються Бога Творця, чого в світі такий блуд?
 Самі носять своїх братів що день, що години,
 Ані тата, ані мати, тай і без родини.
 Так хоронять з парадом, ні свічки ні дзвонів,
 Лиш літають над головами чорнії ворони.
 Не жартує забирає, щоби в землі гнити,
 А ви діти з своєю мамою будете служити.
 За таку смерть свого тата жінка з дітьми вчує,
 На що ворог з його кости вітчину будує.
 Поховали свого брата до сирії ями,
 Його діти із жінкою стали сиротами.
 Позістали тільки свідки, рискаль і лопатка,
 Взяли жінці чоловіка, а діточкам тата.
 В таких муках без родини козак умирає,
 Хотівби ще говорити, та ніхто не знає,
 Не пережив козаченько тяжкої руїни
 Та вмирає в такий славі за волю України.

Так воював віддав життя, найдорожчу свою кров,
 Як воскрес бито за правду, воювати йшов би знов,
 Вчинить братя і ви сестри ту волю послідну,
 Не опустить моїх дітей і подругу бідну.

А ви братя товариш ще далі боріться,
 А за мене, мою душу щиро помоліться,

42. Новорочні желаня.

Прийшов писар до вїйта, звістив йому новий рік,
 Підем нині до пана віншувати много літ.

Заступник ся відзиває, гаразд я йду з вами,
 Але як то віншувати, якими словами?

От так пане заступник, віповідає вїйт,
 Панови і пани і гостям, на здоровля многая літ.
 Я виповім панови на здоровле, пан писар за мною.
 На здоровле пане ще в передпокою.

А ви пане заступник, щоб ся не тягнули,
 На здоровле всім гостям, щоби всі почули.
 Зараз підемо, щоби так ще зрана,
 То буде велика парада для пана.

Щоб мали охоту, пішли всі три пити,
 Потягнули добре тої оковити,
 Вїйт вже був п'яний, мав одну гадку,
 Щоб всі три віншували з осібна в порядку.

Кождий мав дотеп так в голові свої,
 Всі три тягнулися аж перед покої.
 Вїйт пішов на перед і сам двері отворив,
 А що дуже був п'яний. нічого там говорив.

І писар був п'яний, на вїйта схилився,
 На гладкій підлозі вїйт повалився,
 Та зі злости крикнув на безголове.
 Писар собі думав, що на здоровле.

І на голос закричав, я так зичу пане,
 А заступник я так зичу, най ся гостям стане,
 Щоб зичили многа літ, панови здоровля.
 Віншували так всі три, всім на безголове.

Видивився пан на гості, щоб так віншувати,
 А ще зверхність громадську, мусів дарувати.

43. І за правду бють.

Прийшов Іван до пана, а пан гості тоді мав,
 Так веселий у забаві, до Івана так сказав.
 „Що на світі там чувати, вже хлопи брикають?“
 А Іван відповів, от їх все карають.

Пан тільки усміхнувся, ге — все їх карають,
 Бо де підуть а все брешуть, вже їх добре знають.
 Задуманий Іван сказав, говорити пане тут,
 Хлоп не знає, що казати, бо за правду хлопа
 бють.

Пан з Івана ще закип собі, то неправда Яне,
 Як не правда, Іван каже, заложімся пане.
 А маєш ти Яне гроші, щоби заложитись?
 Пан мав гості і ще з хлопом хотів він смішитись.

Маю пане сто корон, зараз їх складаю,
 А пан каже, що досить, більше не жадаю
 По закладі пані вийшла, та їм ґратулює,
 А пан виніс ще горівки, Івана частує.

Наляв чарку і сам випив, потім до Івана,
 Взяв чарку Іван в руку і каже до пана,
 „А до когож пане буду, я горівку пити?“
 Пан махнув рукою, щоб пані наляти.

На здоровлі пані сліпа, щоби ви нам прожили,
 Бо я тепер по за правду, що ми заложились.

Пан Івана вдарив в лице, ти хлопе проклятий!
То є пані а не хлопка, так не тра казати.

Та чи пані чи не пані, за що я дістав?
Але правда вона сліпа, я правду казав.
Так Іван заклад виграв, з паном справу свою,
Бо пані вже була з природи сліпою.

Потім собі пан подумав, що хлоп буде байку
плів,

Але з хлопом по той час закладатися не хтів.

44. Йдімо вперед.

Йдімо вперед мої братя, не одинцем але всі,
Гнали наших вороженьки з нашої рідної землі,
А ми братя Українці з нами правда наша є,
Наша мати Україна ще не вмерла, ще жие.

Она жие, жити буде і ніколи не умре.

Так Шевченко описував, йогож слово нам святе.

Не дивуйтесь мої братя, наша доля нетяжка,

Тільки в пута закована, розкувати не могла.

Не лишайся брате з заду, тільки в перед мусиш йти,

Як лишишся а не підеш, роздоптають вороги,

Іди вперед, не тягнися, не будь глухий, як той пень,

Не лякайся, що запізно, сонце сходить кождий день.

Доки сонце еше сходить, Україна буде жити,

Хоч які царі могучі, не могли її здусити.

Тепер йдімо наперед, щоби привитати,

Бо нам сонце уже сходить, Україна Мати.

45. Повіншованє хруня.

Один зрадник раз хвалився, що хруником стався
І з села йшов до села і тим величався.

Такий хруник хвалився, що він добре знає,
Що він своїм ремеслом братів обкрадає.

Коли зрадником зістав і ще хрунем зветься,
Та чи нині, чи це завтра, тобі не увідеся,
Ти чортовий попихач, ти всюди вертишся,
Хрунь ти, зрадник і помийник, та ще з братів
кпится.

Ти останній є драбуга, в шинку коморуеш,
Чи горівку, чи помії, як ти то смакуеш?
Та горівки напеся, охланів, наївся,
Та веселий, як собака, що братів відрікся.

Ганьба і встид хруневи, щоби честь ломати.
Виганайте, як собак, як прийде до хати,
А ви братя дорогі йому не даруйте,
Яйця гнилі мазюгою голову смаруйте!

Вечером, чи рано, чи де на дорозі.
Щоби ходив обмащений, як свиня в барлозі.
Будеш старий, то підеш у село просити,
Будеш з хлібом на собі засіки носити.

І тогді покаєшся від чорта до Бога,
Від хати до хати одна тобі дорога,
Літа твої минули, здоровля не має,
Тоді кара Божа в тобі спочиває.

Тобі я бажаю, кождий сего радий,
Щоби гнали тебе скрізь, з кожної громади,
Щоби вам то бажало, що на світі жило.
Та щоби вам всі хруні голови скрутило.

На останку ще маю хруневи додати,
Щоби дітям не лишив хрунівство прокляте
І то собі запиши, ту памятку вічну,
Що пізнійше дістанеш заплату публічну.

46. Також спадок.

Жила собі бідна бабка, давно повдовіла,
Тільки собі випросила, щоби ся наїла.
Та чоловік її давно на війні загинув,
А одежі тільки мала, що дехто накинув.

Все ходила по селі і так голосила,
Якби мене хто обходив, спадок би лишила,
А маю маєток і вартість він має,
Лишу його по смерті а ніхто не знає.

Вчула бідна дівчина, сусіди Микити,
Ой я піду до бабуні і буду там шити.
Довгі літа у бабуні її доглядала,
Та на скарб бабуні все надію мала.

І так рік за роком баба ослабає
І дуже вже ослабла, що аж умирає.
Прикликала до себе дівча працювите,

То памятай моя доню, як і що будеш шити.
Тільки возьми нитку в руки і голку засилиш,
Зараз на ній вяжи гузок, щоб не помилилась
І як зачнеш нею шити, а на ній не буде гузка,
Перетягнеш штих задурно і перейде нитка вся.
От лишила спадок, як баба вмирала,
Щоб без гузка нитку за голков не підтягала.

47. Смерть вдовиці.

Жила собі вдовиця, дрібних дітей мала,
Заробляла тяженько, та їх годувала,
Та п'ятеро діточок такі молоденькі,
Заробити не можуть, бо всі ще маленькі.
Так вдовиця щоднини тяжко заробляла
І змучена роботою в слабість упадала,

Як заслабла уже тяжко, та не могла встати,
 Пан Бог прислав Ангела, щоби душу взяти.
 Ангел злетів на сей світ до вдовиці прямо,
 Діти разом усі плачуть, мамож наша мамо,
 А Ангел прийшов за душею, діти його не бачуть,
 Поставали коло мами і ще гірше плачуть.

Сам ангел жалував і душі не брав,
 Сам вернувся до неба і Богу так сказав:
 „Боже, Боже даруй життя вдовиці тій бідній,
 Най годує своїх діток, сироток послідних“.

Пан Бог каже до Ангела, що він також знає
 За сироти і вдовиці, за всіх памятає.

За непослух, що я казав, що душі не взяв,
 Даю тобі другий, щобиш то зробив.

Так за тое іди в море, там в найглибшій воді
 Вийми камінь щонайменший, що стоїть там надні
 І принеси його сюди, щобиш розбив,

А я тобі тоді скажу, що ти зле зробив.

В тій мінуті злетів ангел і в море поліз,

Як макове зерно пісок до Бога приніс,

Так на приказ Божий камінь розбив,

З него випав хробачок, що в каміні жив.

І за того хробачка також памятаю.

Всі сироти і вдовиці в опіці їх маю.

Мати лишить, я не лишу і чую над ними,

Я не можу помагати без тої причини.

Що найменша мурашка на світі працює,

Пан Бог за ню памятає і тим всім кирує

І кожного чоловіка Бог не опускає

І дав йому вольну волю і над ним чуває.

Одинокую справедливість Бог то не касує,

Чи він богач чи він бідак, а смерть не дарує

Міліони би платили, щоби тільки жили,
А то є все марниця протів Божої сили.

48. Як Сьвятий Іван навернув грішних збуїв.

Сьвятий Іван Хреститель як Ісуса охрестив
І чув голос в горі Божій і людям то голосив.
То є Ісус, син Божий, що Бог післав його з неба,
Щоби в світі спокій був, бо на світі мира треба.

Потім Іван йшов по селах, людей віри тої вчив.
Раз далеко через ліс у дорогу ся пустив
І самого у лісі обскочили там збуї.

„Давай гроші, що маєш“, закричали разом всі.

Сьвятий Іван не злякався, каже грошей не маю,
Тільки ходжу по селах, людей віри навчаю,
Та припала йому йти через ліс дорога.

А збуї всі закричали, скажи нам про Бога.

Поглядають на Івана, а тоді був ясний день
І злапали Сьвятого і поставили на пень.

Почав Іван говорити слово Боже і святе

І не каже збуям диким, що робите дуже зле.

Каже Іван Ісус терпів, так як і ви терпите,
Голод холод ту на світі, а не робив людям зле,
Не мав також він маєтку, ні голову де склонити,
А не хотів рабувати і ще других убивати.

Ісус терпів і за правду, на христі його розпняли,
Щоб ви на то мої братя самі тут сказали?

А ви братя, що робите? в світі таке диво.

Не робіть то братям своїм, що і вам неміло.

Вже на христі до грішника сказав — умираю,
Гріхи тобі відпущені і підеш до раю.

Покайтеся мої братя, дістанете все добро.

Ісус все вам подарує, лиш покиньте зле діло.

Так від того часу в лісі перестали рабувати.
Потім жили чесно з людьми і почали працювати.

40. Акrostих на Великодні свята.

Христос воскрес із гроба триднівки,
Разом хлопці з дівчатами бавляться гаївки
Й тішуться веселяться тов веселов днинов.
Старі разом з молодими із всейов родинов,
Так на тую веселість цілий рік чекають,
Ой як красно „Христос воскрес“ в церкві зас-
півують.

Справді таки Христос воскрес і пішов до неба.
Вчив нас віри ціле житє, бо нам сего й треба.
Ой підемо коло церкви, як там красно дзвонять,
Скачуть хлопці з дівчатами, старші не боронять,
Красно бавляться гаївки, беруться за руки,
Разом хлопці з дівчатами тримаються купи.
Ей ви братя во Христі, щоб так ви тримались,
Сам Бог би вас любив і другі шанували
І всі разом даймо руки будем більша сила,
Заспіваймо, що воскресла наша Україна.

Можем братя дорогі тим повеличатись,
Ей коби лиш любили її пошануватись,
Раз учімся дорогі і книжки читаймо,
Так тверезо в гаразді далі поступаймо,
Возьмім приклад від дітей, що так ся тримають.
Йде голос по селі, як красно співають:
„Христос воскрес“ і Україні весело желяють.

50. Акrostих Гайдамаки.

Ми Українці імя славно взяти
Гордих князів України, а Україна наша мати.

Йдім прямо дорогою до нашої мети,
А що слава буде в світі, ми козацькії сини.
А що в нашій Україні, колись нашії князі
Й сьвіт з ними рахувався, маєм нині прапор свій
Й нас братя розсіяли, в нас дух здоров і живе,
Самі служили із надією і до часу все буде.
От минулися Татари, доля наша вже така,
Нині ходимо спокійно, але мрака налягла,
Колись мрака ся уступить і стане свобода.

31.	Циганський празник	83
32.	Яка служба в двох панів? (Якимко)	85
33.	Защо чортови свічку купила	86
34.	І старому придиється школа	87
35.	Чия біда найбільша	89
36.	Згода і незгода	90
37.	Як Жид покинув ремесло	92
38.	Дідівські пригоди	94
39.	Проповідь	96
40.	І чорт хотів свободи	98
41.	Смерть козака	99
42.	Новорочні желання	101
43.	І за правду бють	102
44.	Йдімо вперед	103
45.	Повіншоване хруня	103
46.	Также спадок	105
47.	Смерть вдовиці	105
48.	Святий Іван навернув грішних збуїв	106
49.	Акростих на Великодні свята	108
50.	Акростих Гайдамаки	108

3,27
(1986)

Р
Л

2825

42887
7

АНТИН КОСАР

51

ЗБІРКА СТИХІВ

Л Ъ В І В, ——— 1 9 2 8